

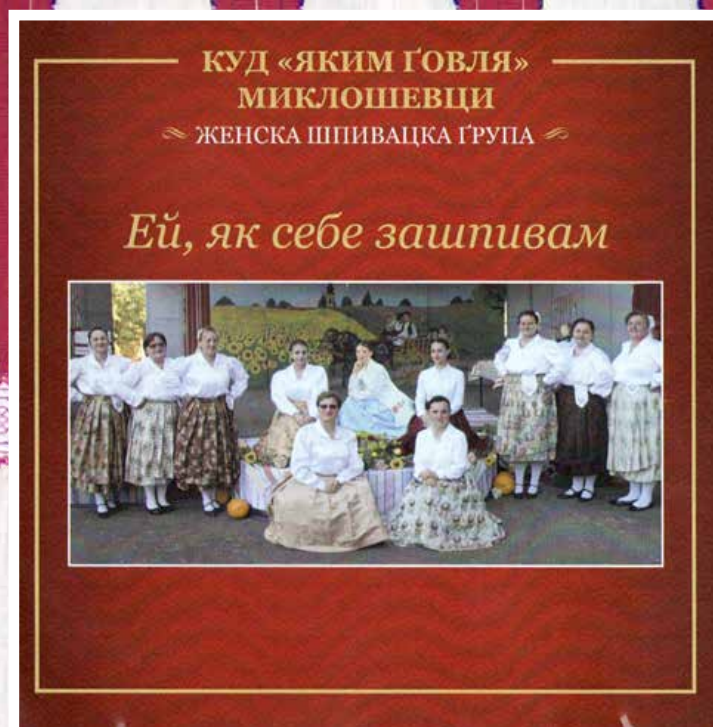
Нова Думка

ISSN 0351-3181

BROJ
ЧИСЛО 224

GODINA
ПОК L

4/2021

МИКЛОШЕВЦИ ДОСТАЛИ НОВИ ДОМ КУЛТУРИ

У маю того року у Миклошевцех отворени нови Дом култури. Пре епидемийни условия службового отвореня не було, але кжде хто жадал видзиц як випатраю нови и обновени просторїї, мал го нагоду шлебно обисц 12. мая, кед дом бул по перши раз представени ширшей явности. Же є функционални и барз потребни жительом, неодлуга ше и доказало кед ше почали отримовац перши святочни банкети, а окреме за потреби отримованя манифестації. О вибудови будинку Дома култури бешедовали зме зоз Славком Ждиняком, замініком началніка спред рускей националней меншини Општини Томповци и председателюм културно-уметніцкогo дружтва у Миклошевцех.

– Проект порушани на иницијативу самих Миклошевчанох и Општини Томповци, а на нови простор ше чекало преїт 20 роки. Гоч зме мали просторїї котри зме хасновали за отримоване рижних програмох, вони не задовольовали нашо потреби, бо були мали и нефункционални, але и зоз тим зме длуги час були задовольни и робели зме квалитетно. Пред трома роками зме обновели вонкашню бину, та за отримоване програмох на отвореним маме адекватни простор, а тераз у новим будинку можеме отримовац програми и кед хвиля не така вигодна, як цо ше то указало того року на манифестації.

Вредносц проекту виноши 2.561.171,94 куни, од того 80 % обезпечене зоз европских фондох, точнейше зоз Програми руралного розвою РГ, а менша часц зоз општинских сред-

Вонкашньосц и нукашньосц нового дружтвеного простору у Миклошевцех

ствох. Нови будинок представя надбудову уж иснуючого дружтвеного дома, вибудов паркингу и приходней драги. Попри вибудови новей велькей сали, були запровазени и значни роботи на уж иснуючим будинку дзе ест менши просторїї. Пременење закрице, вонкашня изоляция, фасада, уведзене зогриване на гас и хладзене, намесцена кухня, купени нови столи и карсцелї. Кед надпомнеме же пред двома роками була обновена и амбуланта котра ше тиж находзи у обновеной часци будинку, вец можеме повесц же зме тераз у целосци достали красни ушорени и функционални простор.

Леся Мудри

Роботи на будованю

Будинок нового Дома култури у центру Миклошевцех

Проба КУД „Яким Говля“

BROJ
ЧИСЛО 224

GODINA
ПОК 2021.
L

“NOVA DUMKA”

Izdavač: Savez Rusina RH

<http://www.savezrusina.hr>

savezrusina@gmail.com

novadumka@gmail.com

Facebook: Savez Rusina RH Vukovar

Za nakladnika: Dubravka Rašljanin

Uredništvo: Vukovar,

Vijeća Europe 93

Tel. / faks: 032 428–342

IBAN HR1623400091110057465

Tisak: Certis d.o.o. Cerna

Naklada: 700 primjeraka

“НОВА ДУМКА”

Видава: Союз Русиных РГ

<http://www.savezrusina.hr>

savezrusina@gmail.com

novadumka@gmail.com

Фейсбук: Savez Rusina RH Vukovar

За видавателя: Дубравка Раšљанин

Редакција: Вуковар, Ради Европи 93

Тел. / факс. 032 428–342

ИБАН HR1623400091110057465

Друкуе: Цертис д.о.о. Церна

Тираж: 700 прикладніки

Tiskano – Друковане

08 / 2021

Cijena

Цена

10

Kuna

Куни

Rukopisi se ne vraćaju.
Objavljeni prilozi se honoriraju.

Рукописи ше не врацаю.
Обьявени прилоги ше гонорую.

IZ NAŠIH MJESTA - 3 НАШИХ МЕСТОХ

МИКЛОШЕВЦИ ДОСТАЛИ НОВИ ДОМ КУЛТУРИ	2
СТРЕТНУЦЕ У ИЛОКУ	10
З молу до дуру – Михаил Рамач	22
ŠTO JE ERASMUS+ I ŠTO PRUŽA MLADIMA? – I. DIO	23
PROFESORICA HRVATSKOGA JEZIKA RUSINSKIH KORIJENA - I. DIO	24
Kriteriji odabira pjesama za zbor	27
Закончена жатва жита и ярцу 2021. року	28
НАГРАДНЕ ПУТОВАНЕ	30
И ДЯБОЛ НАШОЛ ВИГВАРКУ КЕД ДРИЛЕЛ МАЦЕР ДО ЯРКУ	31

DRUŠTVO I POLITIKA - ДРУЖТВО И ПОЛИТИКА

Стретнуце нового вуковраско-сримского жупана зоз Координацию националних меншинох ВСЖ	5
МИЛАН ЯН ПИЛИП У ПРОТОКОЛАРНЕЙ НАЦИВИ СЛОВАКОМ У ДИАСПОРИ, ДО ПРОТОКОЛУ ПОЛОЖЕЛ И СТРЕТНУЦЕ З РУСНАЦАМИ У ГОРВАТСКЕЈ	6
ЧИТАЙМЕ ПО РУСКИ	7
Семинар „Медиї и национални меншини у Републики Горватскеј“ у Осиеку	8

IZ RADA NAŠIH DRUŠTAVA - ЗОЗ РОБОТИ НАШИХ ДРУЖТВОХ

Ружа за Лелу	9
ОТРИМАНА ЮБИЛЕЈНА 60. „ЧЕРВЕНА РУЖА“ У РУСКИМ КЕРЕСТУРЕ	10
ОТРИМАНИ 17. ТИДЗЕНЬ КУЛТУРИ РУСНАЦОХ И УКРАЇНЦОХ ПРИМОРСКО-ГОРАНСКЕЈ ЖУПАНИЈ	11
МЕДЗИНАРОДНА МАНИФЕСТАЦИЈА „ПУЛ КАШТЕЛА“ У РИСКИ	12
МЕДЗИНАРОДНА ПОДОВОВА КОЛОНИЈА НАЦИОНАЛНИХ МЕНШИНОХ ГОРВАТСКОГО ПРИМОРА	12
Отримани 18. Фестивал жридлового шпиваня „Най ше не забудзе“ у Дюрдьове	14
СТРЕТНУЦЕ У ВУКОВАРЕ	14
ОТРИМАНА 36. МАНИФЕСТАЦИЈА „МИКЛОШЕВЦИ 2021.“	16
„ПОЗДРАВ РОВНІНИ“	18

IZ DUHOVNOG ŽIVOTA - ЗОЗ ДУХОВНОГ ЖИВОТА

Нашо парохий: Вуковар и Винковци	13
--	----

LITERARNA STRANICA - ЛИТЕРАТУРНИ БОК

останьме там дзе зме – ostanimo gdje jesmo	15
ПАЦЕРКИ З РОЗКВИТНУТИХ БИСЕРОХ	15
КРАСНИ ЧАСИ	15

IZ RADA SAVEZA - ЗОЗ РОБОТИ СОЮЗУ

Отримани Летни школи за основну и штредню школу у Ораховици	20
---	----

STARE FOTOGRAFIJE - СТАРИ ФОТОГРАФИЈ

ШКОЛСКИ ИНСПЕКТОР У МИКЛОШЕВЦОХ	26
---	----

RECEPTI - РЕЦЕПТИ

ПОЛНСТИ БЕЛАВИ ПАРАДИЧИ	26
КОЛАЧ ЗОЗ ШЛІВКАМИ	31

DUMKIN VREMEROV - ДУМКОВ ЧАСОПЛІВ

Цо зме читали 1974. року	28
------------------------------------	----

RETROVCI KOJI NESTAJU - ПЕТРОВЦИ ХТОРИ НЕСТАВАЮ

Дакедишні празновирия при Руснацох	29
--	----

Насловни бок: Звонко Костелник – Рамики и ЦД Женскеј шпивацкеј групи
КУД „Яким Говля“ Миклошевци

Остатні бок: Звонко Костелник – Младежска Летна школа руского языка у
Ораховици

UREDNIŠTVO: Vera Pavlović (glavna i odgovorna urednica), Ahnetka Balatinac, Ljubica Harhaj, Manuela Dudaš, Lesya Mudri i Vladimir Provči

SAVJET UREDNIŠTVA: dr.sc. Oksana Timko Đitko (predsjednica), Marijana Džudžar, vl. Vladimir Sedlak

LEKTORI: Marija Vulić (rusinski jezik), Andreja Magoč (hrvatski jezik)

Tiskanje potpomaže Savjet za nacionalne manjine Republike Hrvatske s Rješenjem Ministarstva informiranja Republike Hrvatske od 15. siječnja 1992. godine (ur. Br. 523-92-1),

“Nova dumka” je upisana u evidenciji glasila pod brojem 1366

Prilozi autora potpisani imenom ne moraju odražavati mišljenje uredništva i izdavača.

РЕДАКЦИЈА: Вера Павлович (главна и одвичательна редакторка), Агнетка Балатинац, Мануела Дудаш, Любица Гаргај, Владимир Провчи, Леся Мудри

СОВИТ РЕДАКЦИЈІ: д.ф.н. Оксана Тимко Дітко (председатель), Маріяна Джуджар, о. Владимир Седлак

ЛЕКТОРЕ: Мария Вулич (руски язык), Андрея Магоч (гортватски язык)

Друковане помага Совит за национални меншини Републики Горватскеј.

На вимагане Союзу Русиных и Українцох Републики Горватскеј з Ришеньом Министерства информования Републики Горватскеј од 15. януара 1992. року (УЧ. 523–92–1) „Нова думка“ уписана до евиденциї явних виданьох под числом 1366.

Авторизовани тексти не знача же то источасно и становиско редакциї лебо видавателя.

“Ne bojim se reći tko sam”
RUSIN SAM I PONOSIM SE TIME!

POPIS '21

stanovništva, kućanstava i stanova

**DRŽAVLJANIN STE REPUBLIKE HRVATSKE I
ISTOVREMENO PRIPADNIK NACIONALNE MANJINE?**

**S ponosom i bez straha navedite svoju
NACIONALNOST I MATERINSKI JEZIK**

Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2021. ponovno će pružiti priliku za prikupljanje podataka o nacionalnosti i materinskom jeziku – temelj identiteta građana. Rezultati popisa imat će značajan utjecaj u području nacionalnog obrazovanja, kulture i upotrebe manjinskih jezika.

Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2021. pružit će jedinstvenu priliku za prikupljanje podataka potrebnih za donošenje mjera u području obrazovanja, kulture i prava na jezik svih državljana, uključujući onih koji pripadaju nacionalnim manjinama.

**INFORMACIJE O NACIONALNOSTI I MATERINSKOM JEZIKU
VAŽNE SU I POTREBNE**

«Не боїм ше повесц хто сом»
РУСНАК СОМ И ПИШИМ ШЕ ЗОЗ ТИМ!

ПОПИС '21

жительства, обисцох и кварталъох

**ДЕРЖАВЯН СЦЕ РЕПУБЛИКИ ГОРВАТСКЕЙ И
ИСТОЧАСНО ПРИПАДНІК НАЦИОНАЛНЕЙ МЕНШИНИ?**

**Зоз гордосцу и без страху наведзце свою
НАЦИОНАЛНОСЦ И МАЦЕРИНСКИ ЯЗИК**

Попис жительства, обисцох и кварталъох 2021. року знова обезпечи нагоду за зазбероване податкох о националносци и мацеринским язикау – фундамент идентитету гражданох. Резултати попису буду мац значни уплів у обласци националног образованя, култури и хаснованя меншинских язикох.

Попис жительства, обисцох и кварталъох 2021. року да нам винімкову нагоду за зазбероване податкох потребних за приношене мирох у обласци образованя, култури и права на язык шицких державянох, укључуюци гевтих хтори припадаю националним меншином.

**ИНФОРМАЦИЈ О НАЦИОНАЛНОСЦИ И МАЦЕРИНСКИМ ЯЗИКУ
ВАЖНИ И ПОТРЕБНИ!**

Стретнуце нового вуковраско-сримского жупана зоз Координацию национальных меншинох ВСЖ

Перша схадзка нововибраного жупана Дамира Деканича, його заменіка Срдяна Єремича и председателя и подпредседателя Координації национальных меншинох Вуковарско-сримскей жупанії

Вуковарско-сримски жупан Дамир Деканич приял представителюх Координації национальных меншинох Вуковарско-сримскей жупанії ведно зоз заменіком Срдяном Єремичом и прочалніком Уряду жупана Марком Диконичом.

На приему були присутни председатель Координації национальных меншинох Вуковарско-сримскей жупанії и председатель Ради сербскей национальной меншини Вуковарско-сримскей жупанії Светислав Микеревич, як и заменік председателя Координації национальных меншинох Вуковарско-сримскей жупанії и председатель Ради рускей национальной меншини Вуковарско-сримскей жупанії Яким Ерделі.

Бешедовало ше о актуалней проблематики, каждодньових темох и отворених питанюх зоз котрима ше представителе национальных меншинох стретаю на подручу Вуковарско-сримскей жупанії. На своїм першим стретнуцу зоз представителюх национальных меншинох жупан Деканич визначел же ше

бешедовало о питанюх национальных меншинох на котри ше може уплївовац на жупанийским уровню и спомнул потерашне сотрудничтво як барз добре и успишне. Виявел свойо прешвечене же ше таке сотрудничтво предлужи и у будучности: „Циль нам упознаване зоз нововибраним водством Координації национальных меншинох Вуковарско-сримскей жупанії, зоз гевтим цо Координация робела по тераз як и зоз планом работи по конец рока и гевтих у идущим року.“

Заменік жупана Срдян Єремич виявел задовольство зоз отриману схадзку зоз нововибраним водством Жупанийскей координації национальных меншинох на хторей слухали потреби и плани за роботу по конец рока. „Понеже прешлого року пре корону не було можливе отримат Дзень национальных меншинох Вуковарско-сримскей жупанії хтори ше традиційно отримуюе, отримоване тей манифестациї тиж була една од точкох нешкайшей бешеди“, гварел Єремич.

З оглядом на схадзку председатель Координації национальных меншинох Вуковарско-сримскей жупанії и председатель Ради сербскей национальной меншини Вуковарско-сримскей жупанії Микеревич визначел же питаня отворени на жупанийским уровню,

отворени и на национальным уровню. „Цо ше дотика культурного дійствованя, можем повесц же зме задовольни. Сотрудничтво зоз жупанию у прешлим периодзе було добре, а наздавам ше же будзе и лепше у наиходзацим периодзе“ – Гварел Микеревич.

Заменік председателя Координації национальных меншинох Вуковарско-сримскей жупанії и председатель Ради рускей национальной меншини Вуковарско-сримскей жупанії Яким Ерделі огляднул ше на проблеми зоз хторима ше стрета руска национална меншина: „Руску националну меншину обтерхуюе незаинтересованосц векшини Руснацох же би ше ангажовали на культурним, политичним и гоч хторим другим плане. Єст нас вше меней, а попри велькей асимилациї мушим наглашиц же вельо людзох умарло, вельо младих пошло робиц до других штредкох лебо до заходних европских державох. На подручу Вуковарско-сримскей жупанії остало нас мало, єст вше меней активности, млади вше меней заинтересовани за роботу, а тои нам найвекши проблем. Концом септембра отрима ше округли стол у Ораховици у организациї Союзу Русинох Републики Горватскей, та там знова пробуємо актуализовац значни питаня за руску националну меншину.“

Марияна Джуджар

Зоз роботи Представительки рускей националней меншини Осецко-бараньскей жупанії

МИЛАН ЯН ПИЛИП У ПРОТОКОЛАРНЕЙ НАЦИВИ СЛОВАКОМ У ДИЯСПОРИ, ДО ПРОТОКОЛУ ПОЛОЖЕЛ И СТРЕТНУЦЕ З РУСНАЦАМИ У ГОРВАТСКЕЙ

На поволанку Емила Дорчака, подпредседателя Матки Словацкей зоз Осиеку, Представителька рускей националней меншини Осецко-бараньскей жупанії, Агнетка Балатинац ше 28. юлия стретла зоз председателем уряду за Словакох у дияспори и председателем уряду за национални меншини при Словацкей владі, Миланом Яном Пилипом у Осиеку, у просторийох Матки Словацкей. Милан Ян Пилип бул у нациви Словаком хтори жию у Републики Горватскей, а понеже є у Словацкей владі задлужени и за меншини у їх державі, а сам є по националносци Русин, виражел жадане стретнуц ше зоз представителями Руснацох у Осецко-бараньскей жупанії и городу Осиеку.

Одволала ше лем Балатинцова. Упознала Пилипа зоз организацийну структуру рускей националней меншини у Осецко-бараньскей жупанії, у городу Осиеку та и ширше. Подаровала му даскельо книжки и брошури зоз хторих годзен спатриц діялносц Руснацох у Горватскей, як и численосц културних и културно-уметничких дружтвох хтори исную у Републики Горватскей и уж децениями пестую руску традицију и культуру.

Представителе Матки Словацкей, медзи иншим, похвалели ше и з барз добрим сотрудицтвом зоз КУД-ом Руснацох Осиек, а як сами гуторели, док не була основана Матка Словацка, дзепоедни з нїх були члени КУД Руснацох хторе теди ношело назву КПД Руснацох и Українцох.

Председатель Уряду за Словакох у дияспори и уряду за национални меншини при Словацкей владі, Милан Ян Пилип и Представителька рускей нм ОБЖ Агнетка Балатинац у Осиеку

Поинформовали го, як и Балатинцова, же Словаки и Руснаци у Осиеку порядне госци на манифестацийох хтори тоти два национални меншини организују, а Балатинцова дознала же у Словацкей русинска национална меншина звекшує число припаднїкох, а пошвидко будзе организовани Шветови конгрес Русанцох, Русинох и Лемкох на хтори Пилип поволал и Балатинцову. Милан Ян Пилип и Агнетка Балатинац у кратким стретнуцу розменели искуства у обстојносци рускей/русинскей националней меншини у двох державох, а порадезели ше и о будучей порядней комуникації преїг дружтвених мрежох, а вше кед можливе, и у нацивох єдни другим.

Конкретни мири сотрудицтва, пре корону хтора вимага одредзени прото-

коли, будзе ше радзиц непоштречно, а сотрудицтво зоз културнима дружтвами и участвоване на фестивалох, думане Балатинцовой, насампредз треба же би радзели институциї хтори у своїм статуту маю праве тоту діялносц. У Горватскей то нашо културни дружтва през Союз Русинох Републики Горватскей, як и Дружтво Руснак як окремна єдинка, а з другого боку то числени дружтва зоз Словацкей хтори маю иншаку организацийну структуру як цо то у нас.

Балатинцова тиж предложела же би ше организовало сходи на хторих ше упознаме зоз организацийну структуру нашей националней меншини у Горватскей и у Словацкей, так же бизме мали цалосну слику о тим хто як и з яку компетенцију представя Руснацох у Горватскей, односно Русинох у Словацкей. Исти таки сходи були би хасновити и за упознаване зоз роботу Национального Совиту Руснацох у Републики Сербії, як и зоз Шветовим конгресом Руснацох, Русинох и Лемкох.

За початок, хасновите уж тото же Милан Ян Пилип, Председатель уряду словацкей владі за Словакох у дияспори и за национални меншини у Словацкей до службового протоколу при приходу до Горватскей положел стретнуце з представителями Руснацох у Горватскей. А ми ше щиро наздаваме ше же контакти хтори запровадзени буду предлужени на хасен Руснацом у обидвох державох.

Агнетка Балатинац

Председатель Уряду за Словакох у дияспори и уряду за национални меншини при Словацкей владі, Милан Ян Пилип у Осиеку

Зоз роботи Представительки рускей националней меншини Осецко-бараньскей жупаниї

ЧИТАЙМЕ ПО РУСКИ

#читаймепоруски #citajmorusinski

Влада Републики Горватскей, на сход-ски од 30. децембра 2020. року, потримала предклад Министерства култури и медийох же би ше 2021. рок преглашел як **Рок читаня** у Горватскей.

Представителька рускей националней меншини Осецко-бараньскей жупаниї, Агнетка Балатинац потримала тоту иницијативу з конкретним проектом.

У рамикох **Року читаня** у Горватскей, обдумала проект **Читайме по руски** хтори будзе тирвац од юния по ноембер 2021. року. Читане по руски будзе ше одвивац на рижних локацијох, а кед будзе зацкавених можљивоц читаня иснуе и прејг интернету.

Шицки зняти читаня буду обявени на Фейсфук боку rusini.hr, а шицки хтори буду жадац превжац материял з тих Фейсфук бокох будзе им то оможљивене. Проект започала зоз школярами ОШ Чаковци, ПШ Миклошевци и членами КУД „Яким Говля“ з Миклошевцох, 22. юния у Осиеку.

Перше читане започало на правим побережю рики Драви, дзе у ранших годзинох сцигли школяре и члени КУД-а. Потим шицки вошли на компу (превозка специфична за Осиек и рику Драву *оп.ав.*) дзе тиж почало читане, а ведно зоз школярами читала и Представителька Руснацох ОБЖ, Агнетка Балатинац.

Компа превезла шицких прејг Драви, недалеко зоологийней загради, хтора була идуца дестинация читаня. Попри розпатраня животиных у зоологийней загради, школяре и члени КУД „Яким Говля“ з Миклошевцох указали и вельку прихильноц гу читаню.

Под будним оком учительки Лесі Мудри и родичох хтори провадзели школярох, попри схопности у читаню, дзеци указали и завидни уровень знаня у препознаваню дзивих животиных.

Читане у зоологийней загради и розпатране истей потирвало до поладня,

а кед задзвонели дзвони на осецкей конкатедрали, шицки уж були покус вистати од ходзеня, а и гладни, та ше рушело спрам идуцей дестинациї. Була то една пиццерия дзе правя барз смачну пицу хтору, меней-вещей, любя и млади и стари.

Кед ше шицки окрипели, рушело ше на идуцу дестинацию, Жимске пристанїще Осиек, односно, пре вельку горучаву того дня, одлучело ше читац на тераси посластичарнї Осиек.

Так, попри ошвиженя, зробени и красни знімки читаня по руски.

Було плановане и розпатране центру городу, медзитим пре винїмкову горучаву родичи одлучели же за дзеци лепше не ходзиц по бетону на такей горучави.

Же бизме не вихабели начишлїц гевтих хтори перши „пребили ляд“ и читали по руски у **Року читаня**, начишлїме їх мена. На компи читали Ива Чордаш и Агнетка Балатинац, у зоологийней загради читали: Антонио Бучко, Любица Хома, Мариета Бучко, Леся Муди, Андрей Хома, Мария Папуга, Владимир Мишленович и Николина Бучко, а на тераси посластичарнї, при Жимским пристанїщу у Осиеку, читал Андрей Пап.

Балатинцова задумала же би тот проект порушал читане на языкох националних меншинох, окреме по руски, а кед ше укаже зацкавеносц других меншинох, Балатинцова предложи же би идуци рок бул рок читаня на языкох националних меншинох.

По тераз ше декларативно велї вијшнели як зацкавени за тот проект, медзитим кед ше спатри реализация, можеме видзиц же укључени углавним фахово установи як цо то читальнї и школи. Медзитим, ище далеко по конец рока, та можебуц док горучави кус попуца будзе и вещей прихильности гу читаню.

Агнетка Балатинац

Владимир Мишленович чита по руски

Андерей Хома и Мария Папуга читаю по руски

Николина Бучко чита по руски

Андрей Пап чита по руски

Ива Чордаш чита по руски

Антони Бучко чита по руски

Мариета Бучко чита по руски

Агнетка Балатинац чита по руски

Зоз роботи Представительки рускей националней меншини Осецко-бараньскей жупаниї

Семинар „Медіи и национални меншини у Републики Горватскей“ у Осиеку

На поволанку Урядну за людски права и права националних меншинох Влади РГ, та Совету за национални меншини РГ, Представителька рускей националней меншини Осецко-бараньскей жупаниї, Агнетка Балатинац, 6. юлия, участвовала на семинару „Медіи и национални меншини у Републики Горватскей“ з наглашеньом на тему Защита меншинох и улога медийох у демократизації горватского дружтва.

Присутних привитали Ален Тахири, директор Уряду за людски права и права националних меншинох Влади РГ, председатель Совету за национални меншини РГ, Александар Толнауер, заменік жупана ОБЖ Радомір Чваркович, председатель осецкей городской ради, Владимир Хам, та заступнік мадярскей националней меншини у Собору РГ, Роберт Янкович.

Вони у своїх привитних словах вихасновали нагоду спомнуц проблематику яка ше стрета медзи меншинами кед слово о приступу средством явного информования, а зоз шицких викладаньох окреме обачлива була критика на недостаточне проваджене меншинских заедніцох преїт Горватскей радиотелевизії.

Оглядали ше и на локални медіи хтори, поведли бизме, провадза меншини лем на поволанку, а як сами представителе меншинох виявели, дзекеди ше не одволюю ані на поволанку.

Заклучене у першей часци, векшином, могли бизме повесц госцох зоз Загребу, же би було потребне дац векшу повагу националним заедніцом и вецей простору у средствох явного информования, понеже и вони, як и векшинска заедніца, плаца еднаку цену предплати за явни медийни сервис, а хтора по едним телевизијним апарату виноши вецей як 10 евра у стандартней цени.

У другой часци семинара викладаче були зоз рижних обласцох, а медзи иншими ту бул проф. др сц. Синиша Таталович зоз Факултету политичних наукох универзитету у Загребе, хтори тримал викладане на тему: „Витворйоване правох националних меншинох и участвоване у процесу одлучованя“, Владимир Хам, подпредседатель Совету за национални меншини мал тему: „Улога меншинских медийох у информованю припаднікох националних меншинох“, док други еминентни представителе, як зоз локалних медийних хижкох, так и зоз Горватскей радиотелевизії, зоз емисії „Призма“, як и зоз Агенції за електроніцки медіи, бешедовали о почежкосцох з хторима ше стретаю при провадженю меншинских националних заедніцох. Векшином оправдане за непроваджене меншинских збуваньох недостаточна опрема, камери и подобне, як и недостаточни кадери. Катя Кушец зоз Агенції за електроніцки медіи наглашела же Агенция понука значни финансийни средства за потримовку меншинским електроніцким медийом, цо за векшину присутних представителюх меншинох була новосц, бо не були упуцени як най

Представителька рускей нм ОБЖ Агнетка Балатинац на семинаре хтори организовали Уряд за людски права и права националних меншинох Влади РГ и Совет за национални меншини РГ

би функционовали вимоги за тоті средства. Треба надпомнуц же по викладаню шицких присутних хтори були заплановани, припадніки националних меншинох и новинаре требали мац нагоду вименіц искуства и дац предклади за лепше сотрудничтво, медзитим, пре кратки час векшина не сцигла винесц шицку проблематику яка ше зявюе при хаснованю явного медийного сервису.

Балатинцова упуцела вимогу же би ше у централним Дньовніку вше спомло и збуваня меншинох, голем гевти хтори ше отримую на уровню держави, а понеже маме 22 припознати меншини у Горватскей, а 365 централни Дньовніки рочно, Балатинцова статистично вираховала же би ше то могло висторичи без драстичней пременки главней концепції самих тих висткох.

Балатинцова тиж винесла особне становиско о тим же дума же емисії як цо то „Призма“ и „Мозаїк“ за каждую похвалу, и добре же их маме, але же таки специфични и строго национално определенени емисії патра виключно лем гевти хторих така тематика цикави, а кед би ше информация дала у централним Дньовніку, чуло би ю векше число людзох, а тиж так би векше число людзох и дознало дацо о националних меншинох з хторима жие у истим городу, а хторих можебуц ані не позна достаточно. Бо, по ей думаню, кед нам ше дава информация же на Хаитию було трешене жеми, же на Сицилии вимерана температура воздуха 40°Ц лебо же у Греческей горя огні, а у Турскей вельки виліви, вец 10-20 секунди зоз сличку о централней манифестации Руснацох „Петровски дзвон“ не одбере тельо часу од „важних темох“.

Векшина ше зложила з Балатинцову, а розпартана и можлівосц же би ше баржей дало повагу коло Попису жительства, бо кед Уставни закон о правох националних меншинох шицки права националней меншини одредзюе през число меншинских припаднікох, вец у ери кед забранене превипитовац хто хторей националности, обчековац освидоменосц особи о националним, у глобалних рухох, нереалне.

Нажал, од фаховцох ше могло чуц же таке дійствоване можліве лем локланом, преїт меншинских медийох и лем на особним

уровню, а од явних медийних сервисох чежко обчековац векше уклучуване.

Понеже велі припадніки меншинох праве Попис жительства акцептовали як найважнейши у наступним периодзе, совити фаховцох були же лем з векшим ангажованьом каждого припадніка окреме мож посцигнуц векшу заступеносц меншинских припаднікох у державней статистики.

Тиж так наглашене же би члени Совету за национални меншини Влади РГ, як и сами соборски заступніки националних меншинох треба же би вельо частейше и конкретнейше сотрудзовали з избранима припадніками представителюх меншинох, як на уровню Жупаниї, так и на уровню городу и општтини.

Указало ше же дзепоедни члени Совету за национални меншини, як цо то Владимир Хам, маю так повесц дньову комуникацию зоз немецку и австријску националну меншину як у Осиеку, так и на уровню Горватскей, лебо нпр. соборски заступнік Роберт Янкович за мадярску националну меншину зоз Мадярами, док други, а ту насампредз думам на Руснацох, не маю таку комуникацию зоз своїма заступніками.

Сам председатель Совету за национални меншини, Александар Толнауер гуторел же меншини маю менованих представителюх у Совету, а маю и самих соборских заступнікох, та би з того боку не треба же би бул проблем же би члени Совету информовали Ради и Представителюх о значних одлукох лебо провадженю проблематики хтору одрабля Совет.

Особни улечаток Балатинцовой бул же таки семинари хасновити, але було би потребне организовац их през вецей дні и зоз темами хтори хвильково актуални на уровню держави лебо швета, а дотикаю ше националних меншинох, та з темами хтори цикава представителюх з одредзеной реїї. Тиж так би було потребне присутним представителюм оможлівиц поставане питаньох на хтори би достали конкретни одвити, а цо ше дотика явних медийох, присподобиц програмску концепцию, окреме концепцию централного Дньовніку, мултикултуралности з яку и у акей жиеме.

Агнетка Балатинац

Зоз роботи КУД Руснацох Осиек

Ружа за Лелу

Док у часох корони векшина одступа од манифестацийох, КУД Руснацох Осиек одлучело организовац ище єдну нову, попри двох порядних хтори уж организовац.

Наволала є „Ружа за Лелу“, а пошвечена є покойней Лели Дітко, хтора як член КУД Руснацох Осиек давала цалу себе же би Дружтво обстало и же би ше активносци запровадзовали порядне. Любела шпивац, але окончовала и шицки други длужносци без пригварки. Лела до Дружтва не приходзела сама, але док ей дзеци були менши, приводзела и дзеци, а порядне приходзел и ей супруг.

Як касирка Дружтва водзела рахунку же би вше шицко було у порядку, а уключовала ше и до шицких секцийох хтори ше сновали. Так попри хору, була активна и у етно секції, а ручни роботи хтори ше вирабляли, були ище красши кед их Лела зробела на свой способ. Паметама же самоиницијативно ишла научиц як ше правя бабки зоз сухого лісца зоз кукуричанки, а потим тоту схопносц пренесла членом етно секції КУД Руснацох Осиек. Лела, и попри непреповедзеной борби, страцела битку з чезку хороту и упокоела ше у 58. року живота. Велька утрата и непреповедзени смуток! Пре шицко тото, члени Дружтва одлучели зробиц єдну манифестацию як здогадоване на Лелу.

Тогорачна манифестация, пре часи корони хтори вимагаю одредзени епидемиологийни мири, а хтори чезко випочитовац у завартих просторох кед жимнейша хвиля, место у фебруару, як було задумане, отримана 26. юния на тераси Обер Ланч Бару хтори трима наш член Дружтва, Зденко Сивч, и хтори бул дзечни прияц тельо людзох кельо тота манифестация вимагала.

Манифестацию отворел Огнен Здравкович, председател КУД Руснацох Осиек, а присутних привитала подпредседателька Дружтва и председателка Союзу Русинох РГ, Дубравка Рашлянин. Медзи иншима, привитала члена Совету за национални меншини РГ, Звонка Костелника, Представительку русской националней меншини Осецко-баранскей жупани, Агнетку Балатинац, та началніка Општини Богдановци зоз русской квоти, Ярослава Медеша як и о. Владимира Седлака, владического викара за Славонию и Срим.

Вистава фотографийох КУД Руснацох Осиек на хторих и Лела Дітко

Манифестация задумана як вирабяне ружичкох зоз елементами традицийних руских ружичкох. Апликовац исте можливе на рижни способи, а за тогорочну опредзелене було папер.

Понеже то перши крочай на манифестациі хтора би мала постац традицийна, поволани и два нашо культурно-уметніцки дружтва, же би зоз шпиваньом, хторе тиж було барз миле нашей Лели, розвешелел, ище вше смутну атмосферу кед ше здогаднеме же Лела вещей не медзи нами.

Так, попри домашніх, КУД Руснацох Осиек и Тихани Здравкович, хтору на гитари провадзел Огнен Здравкович, зоз рускими шпиванками наступели и члени КУД „Осиф Костелник“ з Вуковару, та хлопска шпивацка група КУД „Яким Гарди“ з Петровцох.

У преходзе тераси була поставена и вистава фотографийох Дружтва, хтори роками фотографуе Агнетка Балатинац, а за тоту нагоду избрани гевти на хторих ше находзи и Лела Дітко.

Ружички правели члени КУД Руснацох Осиек, КУД „Осиф Костелник“ з Вуковару и КУД „Яким Гарди“ з Петровцох.

Так з єдней манифестациі хтора задумана як вирабяне ружичкох, КУД Руснацох Осиек того року преширел збуване на хорске шпиване и виставу фотографийох.

За идучи рок ше планує же би ше вещей уключело етно секції, з тим же би ше ані традицийне шпиване не занедзбало, як и приказоване историй Дружтва през фотографіі.

Конферансу написала и водзела Агнетка Балатинац, а емотивни евокації здогадованьох Рашляниновой и Балатинцовой о Лели велім виволали и слизи. **Агнетка Балатинац**

Виробок ружичкох за Лелу

КУД Осиф Костелник Вуковар

КУД Руснацох Осиек

КУД Яким Гарди Петровци

ОТРИМАНА ЮБИЛЕЙНА 60. „ЧЕРВЕНА РУЖА“ У РУСКИМ КЕРЕСТУРЕ

У Руским Керестуре од 13. по 15. август отримана традиційна манифестация рускей культуры, юбилейна 60. „Червена ружа“. Ревиялни наступ руских ансамблех „Одгуки ровніни“ отримани пияток, 13. августа, на отвореной бини у дворе школи „Петро Кузмяк“, а зоз шпиванку и танцом ше представели дзещец руски дружтва. Програму отворели наймладши, дзединска танечна група Дома культуры Руски Керестур, а потим на бини наступели и други

ансамбли зоз Дюрдьова, Бикич Долу, Кули, Вербасу, Шиду, Нового Саду, Миклошевцох, Коцура и Нового Орахова. Миклошевске КУД „Яким Говля“ представело ше зоз Женску шпивацку групу, котра з тей нагоди виведла два шпиванки, „На зеленой трави“ и „Ей, як себе зашпивам“.

После наступох шицких танечних и музичних точкох, организаторе порихтали и такволани *flash mob*, же би, за конаец, шицки учашніки на бини ведно

Flash mob – то група людзох котри ше несподзивно сходза на догвареним месце, кратко виводза необычни перформанс (шпиваю, танцюю, отвараю амрели...), а вец ше розиходза. Циль того найчастейше забава, сатира або уметніцке представяне. Flash mob ше догваря преїг телекомуникаційних технологійох.

затанцовали на мелодії препознатлівих руских шпиванкох.

Другого дня Фестивалу отримане змагане за найкрасши дзивоцки глас и за найлепши целосни наступ, а млади у тей часци Фестивала наступели зоз вкупно 9 рускими забавними шпиванками. За сам конаец, введзело, 15. августа, организаторе порихтали ище одну музичну програму, ретроспективу народних композиційох зоз потерашніх 60 „Ружох“.

У рамикох Фестивалу, попри музичних програмах нацивительом були представени и два фото-вистави: вистава под назву „Руски дзивки“ автора Петра Дешича и вистава старих фотографійох зоз потерашніх 60 „Червених ружох“.

Леся Мудри

Члени КУД „Яким Говля“ Миклошевци на тогорочней „Червеной ружи“

СТРЕТНУЦЕ У ИЛОКУ

На вимогу Милана Яна Пилипа, председателя Уряду Словакох у дияспори, а хтори источашне и за Руснацох, бо є подпредседатель Одбору за национални меншини и етнічни групи при Ради Влади Словацкей Републики за людски права и полну равноправносц, штварток, 29. юлия 2021. року, у Словацким доме у Илоку, штирочленова делегация зоз Словацкей стретла ше з делегацию здружєня »Руснак« Дружтва Руснацох у РГ. Словацку делегацию у предводзеню пана Пилипа, представляли Ивета Балогхова, референтка, Даниел Демен, референт и Индриг Сланинкова, редакторка Словацкей телевизії. Делегацию Дружтва »Руснак« предводзел председатель Мийо Шайтош, а у хторей були тайомніца Наталия Гнатко, Тео Медеши, та члени Ружица и Петро Киш. Як госци, у делегаций були присутни Йоаким Ерделі, председатель Ради рускей националней меншини Вуковарско-сримскей жупанії, Мирослав Дітко, подпредседатель Ради рускей националней меншини городу Вукова-

ру, Ярослав Медеши, замінік начальніка Општини Богдановци и Ліліяна Киш, новинарка Радия Срим. Истому присуствовал и Александар Кнапчек, председатель словацкого КУД-а »Людовит Штур« з Илоку.

У урядовой часци стретнуца кажде спред своєї функції и фаху бешедовал о Руснацох у Горватскей и у Словацкей. През бешеду винешени цикави идеї о можлівим сотрудничтве Руснацох у Словацкей и Горватскей. Дознали зме же ше у Словацкей русински язык може учиц у основней школи, лем од 1. по 4.

класу и вец аж на факултету, точнейше на Прешовским универзитету на Катедри за русински язык и культуру, док ше у Горватскей може учиц у основней школи, од 1. по 8. класу.

Сотрудніцтво Дружтва »Руснак« з паном Пилипом, иншак Руснаком з Бардейова, започало на 12. Шветовим конгресу Русинох/Руснацох/Лемкох и тирва по нешка. Идуце стретнуце ше планує у Криніці, у Польскей, на 16. Шветовим конгресу Русинох/Руснацох/Лемкох.

Наталия Гнатко

ОТРИМАНИ 17. ТИДЗЕНЬ КУЛТУРИ РУСНАЦОХ И УКРАЇНЦОХ ПРИМОРСКО-ГОРАНСКОЙ ЖУПАНИЇ

Уж седемнасти раз Културне дружтво Руснацох и Українцох Приморско-горанскей жупаниї зоз шедзиском у Риеки отимало найвекшу свою манифестацию култури „Тидзень култури Руснацох и Українцох Приморско-горанскей жупаниї“.

Того року манифестация отримана у Риеки и Матульох, а тирвала дзевец дні, од 21. по 29. юний. На манифестациї указана традиция и култура як жридо нашого иснованя, евста и будуцей перспективи нашого народу. У условийох пандемии вируса корона мушели зме ше притимовац мирох Штабу цивилней зашити Городу Риеки, цо значи же могло буц найвещей 100 людзох на отвореним, а у завартим една особа на 4 квадрати простору. То, медзи иншим, значело и же класични отвераня подобових виставох не було, але ше малюнки могли патриц 10 дні. У завартим просторе ношело ше зашитни маски и дезинфиковало руки, а тиж так ше и простор дезинфиковало и превитровало.

Цеком дзевец дньох тирваня манифестациї отримани два преподаваня: „Руснаци вчера, нешка и ютре“ и „Церковни живот Руснацох“. Гоч ше не могло мац векше число слухачох, заш лем було зацикавених за тоти теми, а после дискусийох принешени и заключня же бизме ше вецей треба зберац, процивиц ше асимілації, чувац нашу традицию и културу, и однімац их од забуца.

Три подобово вистави тирвали 10 дні и указали моц уметности и красу малярства. Людзох без цикавело цо ше робело под час пандемии, а тиж так отримана и промоция кнїжки Владимира Провчия „Птици дзединства“.

Найобчекованши були концерти, односно шпивацки наступи, з оглядом же танци не були дошлебодзени. Мали зме

КУД «Рушняк»

чесц угосиц КУД „Яким Говля“ з Миклошевцох. Слово о Дружтве з велїма наградами и припознанями, хторе од 1950. року чува нашу културу и звичаї, и зоз своїма наступами указало велькосц руского шерца през шпиванє и меншу хореографию.

Манифестация ше отримовала под час отримованя Фестивалу шветовой музики „Порто етно“, та их организатор Рушняка положел до концертней часци националних меншинох и Миклошевчанє наступели на Площи Муниципия у Риеки зоз 20 минутову програму. З оглядом на вельке число учашнікох, концерт тирвал 2 дні, а ми були на програми першого дня, 25. юния, и наступели зме як перши отвєраюци Фестивал. Першу писню шпивал дует Провчйових з КД Рушняк, а вецей минути мали госци з Миклошевцох. Прекрасне облєчиво, триманє и шпиванє Миклошевчанкох освоєло патрачох, та достали длугоки и моцни аплауз. За свой наступ достали и писмене подзекованє о директора Фестивалу.

Другого даня отримани велїчезни концерт у амфитеатру у Матульох зоз потримовку и согласносцу Општини Матулі. Тот простор не ма ані бину, ані сцену, та бабки облєчени до руского народного облєчива (хлопске, женске и дзединске) допринесли шветочносци. Опрез 50 патрачох наступели пейц Дружтва: КУД „Яким Говля“ з Миклошевцох, КД „Рушняк“ ПГЖ, на предклад Општини КУД „Учка“ женски хор з Матульох, „Матка Словакох“ з Риеки и Сербске културно-просвитне дружтво „Просвита“. Ведно було 50 учашнікох хтори дали шицко од себе. Миклошевиц забїщали як и прешлого вечара, а окрем хорского шпиваня наступели и зоз двома дуетами, цо змоцнело упечаток. КУД „Учка“ унаступело у истарским облєчиве, а зоз своїм диригентом увєдлї нас до краси професийного шпиву приморского краю. Словаци вивєдлї танєц „Шими, шими“ и мали соло шпивача, док ше Серби представели зоз традицийним шпиваньом. „Рушняк“ бул стандартни.

Пре мири зашити Штабу ЦЗ не могло буц вецей патрачох, шицко ведно учашнікох и патрачох було 100, а учашніком додзелени припознаня.

Кєд були шлєбодни учашніки з Миклошевцох час вихасновали за купанє у морю, хторе уж тєди досцигло температуру од 26 ступні. Их зме дожили як милу родину и пожадали зме же бизме ше пошвидко знова видзєли. Думаєме же у нас указали найкрасше цо маю, а чуєме же плаю рихтац програму за идуци рок. На концу мушимє повєсц же у условийох пандемии манифестация успишно закончена. Манифестацию финансино потримали Совет за национални меншини РГ, Приморско-горанска жупания, Город Риека, а окрем спомнутих покровитєль була и Општина Матулі.

Владимир Провчи

Госци зоз Миклошевцох зоз домашнім у Матульох

Куд «Яким Говля» на наступу

МЕДЗИНАРОДНА МАНИФЕСТАЦІЯ „ПУЛ КАШТЕЛА“ У РІЄКИ

Манифестація „Пул каштела“ на Трсату у Рієки отримує ше 29 роки на трсатским замку и його околїску, а Дружтво Рушняк на манифестації участвує уж 16 роки.

Город Трсат фактично жиє за ню, а финансино ю потримує Город Рієка. Тогорочна манифестація отримана 4. юлия, а отверане манифестації було у порти церкви Матки Божей трсатскей пред челенима малярами и вирніками, и пред скульптуру папи Ивана Павла II. Привитне слово отримала Ружица Анжман, председателька Дружтва приятельох Трсату як організатор, а

Припознания за участвоване на манифестації

Владимир Провчи опрез своїх малюнок

присутним ше обрацел и нови городоначалник Рієки Марко Филипович, хтори и отворел манифестацію.

У культурней програми наступели „Перши рієцки мажореткинї“ з прекрасними фигурами и „Плехову музика Трсат“. Манифестація медзинародного характеру, а викладали 163 учашніки. Окрем малюнок, викладали ше и предавало и прикраски. Малюнки були рижного фаху и квалитети, а тиж так и технікох, од пастелу, акварелу по олей

Мирта Блажевич опрез своїх малюнок

на платну. Малюнки були виложени на улїчки, на мурах, шалукатрох, дзверох, облакох, по całej Франкопанскей улїчки по уход до твердині. Вистава була предайного характеру и була отворена од 8 по 20 годзин.

КД „Рушняк“ представели з трїо маляре. Свойо роботи под назву „Индустрийни скарб Рієки“ виложел Владимир Провчи, мотиви квеца Мирта Блажевич, а марини (морски пейзажи) наш член з України Григорий Гой. Нашо роботи були досц замерковани, и гоч зме не достали награду, була то нагода стретаня з другима малярами, побешедовац з німа и достац даяки совит, а тиж так оставаю красни памятки и здогадованя. Владимир Провчи

МЕДЗИНАРОДНА ПОДОБОВА КОЛОНИЯ НАЦИОНАЛНИХ МЕНШИНОХ ГОРВАТСКОГО ПРИМОРЯ

Пририхтованя за Подобову колонию почали концом 2020. року зоз розгварками з иноземними малярами, у першим шоре зоз Закарпатскей обласци України, одкадз традиційно приходзи найбекше число малярох, а тиж так и з Мадярскей, зоз хтору зме влоні почали сотрудничовац. Колония отримана од 3. по 10. август у Магульох. З України пришло 9 малярох, а з Мадярскей еден. З оглядом же ше колония отримала у главней туристичней сезони, було места ище за 5 малярох зоз Горватскей.

Иноземни учашніки були у нас по перши раз, теми були шлебодни, а шицко було комбиноване з купаньом у морю Опатийскей ривиєри. Даєдни маляре думали же розвага на першим месце, а мальоване на другим, але ше непорозумене розяшнєло.

Медзи учашніками зоз Горватскей були тройо „Рушняково“ маляре и двойо з Рієки. Пановал дух товаришства и солидарносци. Старши маляре помагали младшим, розвивала ше и дискусиа бо

ше стретали рижни малярски школи, гледали найлепши способи мальованя. Медзи темами бул и урбани приказ старих будинкох, улїчкох, хижох... За свою роботу кажди маляр достал писмене подзековане и дарунок.

Пре горучаву мальовало ше рано и вечар на вельких терасох. Маляре зоз

України и Мадярскей були задовольни зоз шицким, та так и пошли зоз жаданьом же ше знова враца.

Подобова колония успишно закончена, остали красни малярски роботи хтори, нажаль, за тераз не можеме виложити. Організатор и ментор колонії бул Владимир Провчи. Владимир Провчи

Учашніки малярскей колонії у Магульох

Нашо парохії: Вуковар и Винковци

Уж вецей раз повторене же ше парохії як єдинки організованого духовного стараня оформлюю там дзе єст християнох котри пре практиковане вири маю потребу у своєї традиції, обряду и на своім язикy практиковац духовни живот. Скорей формованя парохії найчастейше ше формую мисії як дочасово єдинки, дзе священїк на даяки способ доходзи гу своім вирним.

Перши таки мисийно, а вец и парохиялно формовани штредзиска, кед бешедуєме о наших людзох, окрем у Осиеку, були у Вуковаре и Винковцох, як цо на исти способ за Українцох снована парохия Славонски Брод.

Перша генерация приселенцох до городох твардо ше тримала и пестовала свой язик, духовносьц и обичаї, подобне як и людзе хтори нешка одходза зоз своїх местох, чи ту чи до иноземства. Уж при другей генерации чувство за жридловим часто постава блядше. При своїх на валале справую ше „по нашому“, а у городзе ше жиє єдна вариянта жица „на сучасни способ“, гоч не правда же „сучасносьц“ автоматично счухує идентитет. Лепше поведзене, на валале стретаєме идентитет штредку, а у векших штредкох человек ше муши за своєю вредносьци о себе остана сам. Єдна з ознакох котра розликує город од места то мултикултуралносьц – стретнуце культуру. Городи котри не маю тоту ширину оставаю, нажал, лем вельки „селендри“ – т.є. єднообразни штредки.

Треца генерация у городу то перши урбани людзе. Вони одкриваю же урбани человек тиж ма якишик вредносьци котри витворюю його идентитет у маси рижнородних. Понеже од родичох часто не прияли достаточо „же би не були обтерховани“, блукаю и гледаю одвит о власним походзеню. Вони уж генерация котра вигледує одкадз пришли їх предки. Шицко тото вимага и цалком иншаки попатунок и способ пасторальной активносци у поровнаню з меншим местом – валалом.

Парохия Христа Царя – Вуковар

Бешеда о потреби снованя вуковарскей

Нукашньосц церкви Христа Царя у Вуковаре

парохії стара коло сто роки, але длуго требало же би ше ю організовало и витворело. Вуковарска парохия настала зоз видзельованьом одредзених населеньох з петровскей парохії. Спочатку за богослуженя и кварталюване достати уж роками нехасновани церковни будинки у самим центру варошу котри по виліваню Дунаю шейдзешатих рокох вецей не бул за хасноване. Друга церквочка котру хасновала вуковарска грекокатолїцка парохиялна заєдница була римокатолїцка капличка св. Рока у дворцу Елц. Треца церква то терашня церква и пасторални центр Христа Царя, котри будовани под час пароха о. Дмитра Стефанюка з допомогу шицких вирних, як и финансийну помоцу з боку. И ту прешлосц нашому човекови не ишла на руку, бо церква ище ані не була докончена цалком, а уж страдала у Отечественей войны. Церква була попалена и барз очкодована, але, по войны є обновена и докончена, и у своєї функції служи шицким грекокатолїком городу Вуковару и тим котри любя наш обряд и приходза до церкви на недзельово Служби Божо.

У Вуковаре дійствовали вецей самостойни парохове, єден час були ту и капелане. Паноєц Михайло Гарди, котри нешка парох у Любляни, бул вуковарски капелан. Вуковар дал и два священїчески поволаня: братох Якима и Томислава Дудашових. Єден час парохию водзели оци редемптористи котри людзом остали у красним паметаню. Терашні парох о. Владимир Магоч.

У Вуковаре тиж так иснує и манастир

чесних шестрох Василянкох. Богата и нелегка прешлосц обовязує терашню парохиялну заєдницу у нешкайших часох, кед виволаня иншакей природи, не препущиц ше несталгїи прешлих часох, але патриц до оч виволаньом терашньосци же би з Божу помоцу видзели свою будучносьц. Манастир шестрох и стаємни парох у городзе то моцни потенциал зоз котрим годно витвориц фундамент за організовану душпастирську роботу на городски способ.

Парохия Воздвижения Чесного Христа – Винковци

Парохия у Винковцох настала зоз видзельованьом одредзених населеньох зоз райовоселскей парохії. Снована є по Другей шветовой войны, кед на концу городу Винковцох купена старша хижа котра адаптована за потреби богослуженя и парохиялни дом. Тота парохия нїгда не була векша зоз числом вирних як то бул случай зоз Вуковаром або зоз Осиеком, але, заш лем, понеже Винковци уж теди мали вельки потенциал розвою и понеже ше у нїх укрижовали драги и гайзибани, надвладика Гавриїл Букатко мал добре чувство кед у Винковцох дал постановиц парохию. Вона пошвечена на чєсц Воздвижения Чесного Христа. Кирбай ше у парохий слави вше у чаше Винковских ешеньох, цо саме по себе може буц добри потенциал за духовни змист. То днї кед и нашо людзе єдни других у Винковцох стретаю и нашо дружтва наступаю на програмох. Терашні парох о. Владимир Мудри ма длугорочни стаж у тим нашим сримским варошу на Босуту. Винковци тиж варош котри прецєрпел войну и цали час бул на першей линїї. У тих рокох не було легко водзиц парохию у пасторалним змисту. Єдна чашц наших вибеженцох зоз Петровцох, Вуковару и Миклошевцох була змесцена у Винковцох и людзом вельо значела присутносьц нашого священїка у тих чежких дньох. У Винковцох не маме манастир чесних шестрох, але сотрудицтво зоз винковским культурним дружтвом потенциал котри ище вше годно вихасновац за приступ нашим людзом у тим краю.

Вонкашньосц вуковарскей грекокатолїцкей церкви

Нукашньосц церкви Воздвижения Чесного Христа у Винковцох

Вонкашньосц винковскей грекокатолїцкей церкви

Культурно-уметніцки дружтва зоз РГ знова на дюрдьовским Фестивалу

Отримани 18. Фестивал жридлового шпиваня „Най ше не забудзе“ у Дюрдьове

Успішни наступ Петровчаньох и Миклошевчанкох на культурней манифестації „Най ше не забудзе“

После двох роках претаргуца, накеди ше граніци отворели, КУД „Яким Гарди“ зоз Петровцох и КУД „Яким Говля“ з Миклошевцох наступели у Дюрдьове на Фестивалу жридлового шпиваня под назву „Най ше не забудзе“.

Тогорочни, 18. по шоре Фестивал отримани 21. августа у уж познатей сали Дома култури у центру валала. На Фестивалу наступели 9 культурно-уметніцки дружтва, седем зоз Войводини и два нашо, члени Союзу Русинох РГ. Пре мири охрани од пандемії вируса корона, прешлого року Фестивал не отримани, та так на початку наступели побидніки зоз 2019. року, члени КУД „Жатва“ зоз Коцура, младша мишана група хтора була звонка конкуренції, а за німа у змагательних рамиках наступела Хлопска шпивацка група КУД

„Яким Гарди“ з Петровцох, у виводзеню писні „Загуркали два герлічки“ а капела и писню „Здрави оставайце“.

У змагательней часци наступали и КПД „Карпати“ з Вербасу, КПД „Иван Котляревски“ з Бичич Долу, РКУД „Др Гавриїл Костельник“ з Кули, КПД „Дюра Киш“ зоз Шиду, КУД „Тарас Шевченко“ зоз Дюрдьова, Руски культурни центр зоз Нового Саду, КУД „Яким Говля“ зоз Миклошевцох, чия ше числена Женска шпивацка група представела зоз писнями „А кед любиш“ (а капела) и „Ей, червена ружа розквитала“. На концу у конкуренції наступела и женска група КУД „Жатва“ зоз Коцура. После длугошого совитованя трочленови фахови жири преглашел побидніка тогорочного Фестивала и доделел награду за успішне намагне у

очуваню рускей жридлової писні.

Награду за успішне очуванє жридлового шпиваня достала женска група КУД „Жатва“ зоз Коцура, а побиднік тогорочного Фестивала дзивоцка група домашнього КУД „Тарас Шевченко“ зоз Дюрдьова.

Фастивал бул добре нащивени, а по законченю остава чувство же ше у даедних штредкох, як цо то Нови Сад, судзаци по числу учашнікох у ансамблу, зменшує прихильносц гу жридлової писні, а даедни штредки указали и масовну прихильносц и квалитет, насампредз Шид, хтори традиційно наступа зоз численим ансамблом, Миклошеви зоз вельку женску шпивацку групу и други. Без одвиту остава питанє прецо ше того року ніхто не зявел зоз Руского Керестура.

Вера Павлович

Наступ КУД „Яким Говля“ зоз Миклошевцох на 18. Фестивалу жридлового шпиваня у Дюрдьове

Члени КУД „Яким Гарди“ зоз Петровцох на дюрдьовскей бини на Фестивалу „Най ше не забудзе“ 2021.

СТРЕТНУЦЕ У ВУКОВАРЕ

Пре пандемію Ковид-19, велі фестивали, манифестації и культурни активносци у рамиках Шветового конгресу Русинох/Руснацох/Лемкох не отримани. Зоз попуцованьом мирох и з першу указану нагоду ознова започали стретнуца и порада активносцох. Штварток, 29. юлиа 2021. року, у доподладньових годзинох, у Вуковаре ше одбуло стретнуце председателя «Крайового товариштва подкарпатских Русинох», Миколи Бобинца з Подкарпатя, з України, председателя «Рускей матки» Дюри Па-

пуги зоз Сербії та председателя Дружтва «Руснак» Миї Шайтоша з Горватскей и тайомніци Наталії Гнатко. Наглашка стретнуца була бешеда и участвованє

русинского здруженя з Подкарпатя на манифестації «Кед голубица лецела», организатора Дружтва «Руснак» и участвованє Дружтва «Руснак» на русинским фестивалу «Червена ружа тройка» у Мукачеве, котру організує Крайове товариштво подкарпатских Русинох. Госцованя порадзени, а реализация завиши од мирох пандемії Ковид-19. Госци нащивели Криж на Дунаю, а цікаве им було видзиц на мосце рики Вуки надпис же ту закончує подруче Сриму и почина Славония.

Наталія Гнатко

останьме там дзе зме

знам же ши
 пришол нешка
 лем же биш длобал
 до мойого шерца
 заривал свойо слова
 там дзе биш не требал
 бо думаш же ши
 наймудрейши на швецце

едного дня
 док витор роздувал
 лісце вшеліяких фарбох
 по жеми
 и бабки були поруцани
 до кута
 едней хижи
 а други бависка
 порозруцовани по дворе
 однесли це ноги
 и не обрацал ши ше

чаривни дні
 були пред нами
 а ти их зохабел
 и пошол без слова

чи маш право
 тераз дацо бешедовац

непорозумене було
 и остало
 чаривни дні
 нігда не пришли
 зисцела ше лем
 сурова стварносц

тераз
 кед заходзи слунко
 и вечар почина
 останьме там дзе зме
 нач вичерповац
 зоз прешлосци
 свойо
 и цудзи болі

Любица Гаргай

ostanimo gdje jesmo

znam da si
 danas stigao
 smo da bi zabadao
 u moje srce
 bockao svojim riječima
 tamo gdje i ne bi trebao
 jer misliš da si
 najpametniji na svijetu

jednoga dana
 dok je vjetar raznosio
 lišće svakojakih boja
 po zemlji
 i lutke bile pobacane
 u kut
 jedne sobe
 a druge igračke
 razbacane po dvorištu
 odnijele su te noge
 i nisi se okretao

čarobni dani
 bili su pred nama
 a ti si ih ostavio
 i otišao bez riječi

imaš li pravo
 išta govoriti sada

nerazumjevanje je bilo
 i ostalo
 čarobni dani
 nikada ne stigoše
 dogodila se samo
 surova stvarnost

sada
 kad sunce zalazi
 i počinje večer
 ostanimo gdje jesmo
 zbog čega crpiti
 iz prošlosti
 svoje
 i tuđe boli

ПАЦЕРКИ 3
 РОЗКВИТНУТИХ БИСЕРОХ

Соня Папуга

Виплецем ци венчик з польского квеца
 И додам бетелінку зоз штирома лісточками
 З нїм же биш ше квицел кед дружтвуєш з
 витрами,
 Кед видзиш мешац цо по жеми ходзи
 Скриваюци попатрунок успаного квитку.
 Хмари буду з розквитнутих ружох,
 А нашо поля златних житох
 Укажу ци драгу
 Полну блаженства
 Непогубеного швета
 И даю ци надію за даяке лепше ютре.

Мария Папуга

Помали крачам
 У шивидлу дня.
 Витор власи ми ноши,
 А дижджик допити и жимни
 Вистати ліца роши.

У едней хвильки вистатосц нестала,
 Ошмих заблішне на твари,
 То младосц закулка до очох
 И кридла птици ми дала.

КРАСНИ ЧАСИ

Нада Батакович

Кед попатриш, повед биш
 Шицко як дакеди,
 А кед ходзиш по валале,
 Дражки празни, нет бешеди.

Нет лавочки под орехом
 Дзе баби шедзели,
 Недзелями и на швета
 Шицко провадзели.

Не лем баби,
 И дідове
 под орехом свойо место мали,
 Седминки и шнапсу
 Вони би картали.
 „Слава Иусу Христу“ –
 Так зме им здравкали.

Були то барз красни часи,
 Най ше не забудзе
 Як дакеди жили
 На валале людзе.

ОТРИМАНА 36. МАНИФЕСТАЦІЯ „МИКЛОШЕВЦИ 2021.“

По триець шести раз у Миклошевцях отримана традиційна Манифестація руської культури „Миклошевці 2021.“ котру організувало Культурно-уметніцке дружтво „Яким Говля“ под покровительством Совету за национални меншини Републики Горватскей и сопровительством Општини Томповци и Союзу Русинох РГ.

Програма тирвала два дні, а почала пияток, 27. августа, зоз Службу Божу за шицких жгустельох Миклошевцях котру служел домашні парох о. Роман Ступяк. Потим у новозбудованих просторийох будинку Дома культури була отворена вистава малюнокх Владимира Провчия. Понад дваець роботи у техніки акрил на платну тематично облапяю тему квеца, а автор наглашел же квеце символізує красоту и совершенство котре нам часто недоступне, прето нам припатране на квеце приноши задовољство.

МУЗИЧНИ ВЕЧАР

Уж постала традиция же ше у Миклошевцях першого дня манифестації організує литературно-музични вечар котри пошвечени руским писательом. Того року Миклошевчане дакус одступели од традиції и вечар пошвечели Женскей шпивацкей групи з нагоди виходу їх першого музичного альбума. Ведно з тим, вечар котри символічно навалани „Нашо щешліви тринац роки“, бул задумани як ретроспектива роботи групи од часу ей снованя по нешка.

У конферанси, котру водзели Анамария и Матей Мудри, кратко ше здогадло на хори и шпивацки групи скорейших рокох, починаючи зоз 1922. роком, кеди зазначени перши наступ хору з Миклошевцях, потим роботи здруженого хору миклошевского и вуковарского дружтва котри водзел Янко

Водителе програми Анамария и Матей Мудри

Колошній (1982.), по мишану групу под руководством Мирона Сивча (2004.)

Присутни ше през видео виривки зоз емисії „Широки план“, знятей на Радио-телевизию Войводини 2009. року, здогадли самих початкох и першого составу групи. До музичней часци програми зоз богатого репертоару шпивацкей групи були избрани шпиванки, як скорейших рокох так и найновши, а попри Женскей шпивацкей групи наступели и младши шпиваче Николаина Бучко, Анастасия Николич, Ива Чордаш и Владимир Мишленович. Два соло точки мала и млада Миклошевчан-

Агнета Тимко Мудри, длугорочна водителка миклошевскей групи

ка Паула Поточки, котра зоз интерпретацию сучасних руских шпиванкох уж оддавна освоела нашу публику. Попри музичних точкох, у конферанси було чуц писні Сонї Папуговеј, Нади Батаковичеј и Агнети Бучко Папгаргаї, а котри читали Нада Батакович, Любољ Колесар, Леся Мудри, Санела Поточки и Матей Мудри. Програма музичного вечара була преткана зоз видео-здогадованьом на наступи рижних периодох и на шицких членох женскей групи, дакедишніх и терашніх.

Окремна увага була пошвечена и водителюм групи, Агнети Тимко Мудри, Юлинови Бучковому, Ани Бучко и Борису Бучковому. Бешедујуци о работи зоз женску шпивацку групу, Агнета Тимко Мудри медзи иншим визначела: „Попри вокалних талантох цо маю миклошевски шпивачки, наглашела бим їх дзеку, витирвалосц, ентузијазем котри маю и несобично даваю публики, а то ше видзи на наступох, як дома так и у госцох. Тота програма и музични альбум представяю венчик успихох їх работи котра тирва уж тринац роки, дзекујуци любови гу шпиваню.“

У заключней часци програми бул представени музични альбум под назву Еј, як себе зашпивам, котри початком того року зняти у осецком студию Желька Николина под руководством Ани Бучковеј. Зоз назву и насловну шпиванку альбуму миклошевски шпивачки як же поручую:

„Еј, шпивам себе, шпивам,
бо я шпивац годна,
Еј, бо я до шпиваня дзивочка
способна.
Шпиваночки мойо, лем ше
ви тримайце,
Гей, мойому шпиваню силу
додавайце.“

Леся Мудри

Отверане подобеј вистави Владимира Провчия

Юбилей преславени зоз торту

Члени Женской шпивацкей групи КУД „Яким Говля“

Припознане Борису Бучку,
бувшому диригентови

Любов Колесар

Памятка на 13-рочніцу існованя Женской шпивацкей групи КУД „Яким Говля“

Солистка Паула Поточки
и провадзаци дует Л.
Мудри, Лю. Колесар

Часц виставы Владимира Провчия

Квартет Ива Чордаш, Владимир
Мишленович, Николина Бучко
и Анастасия Николіч

Торта з нагоди рочніці

„ПОЗДРАВ РОВНІНИ“

Другого дня манифестації, всоботу 28. августа, отримана традиційна смотра фолклору „Поздрав ровніни“. Скорей програми члени Дружтва и представителе Општини з покладаньом венца и паленьом швичкох опрез памятник у центру Миклошевцох дали чещицким страдалим у Отечественей войны.

На початку програми у мено організатора присутних привитал председатель КУД „Яким Говля“ Славко Ждиняк, з боку Општини Томповци општински началник Милан Грубач, а Манифестацію отворел представитель Руснацох у Совету за национални меншини РГ Звонко Костелник.

Смотру фолклору розпочали Миклошевчане зоз шпиванками и танцом. Спочатку ше представели шпивачки групи, дзединска и женска, а потим и танечніки. По перши раз после отримованя Летней школи на миклошевскей бини зоз венчиком руских танцох наступели ей школяре. Миклошевчаньом ше удало позберац штрედньошколцох з подруча Општини Томповци котри у Летней школи научели „Руски танци“ зоз хореографом Звонком Костелником, а у миклошевским КУД под руководством Виолети Гирйовати у кратким чаше вивежбали и „Горніцки танец“. Вельки аплауз публики виволали и млади вокалисти Теа Ловасич з Чаковцох и Вуковарчань Антонио Недич. Вони наступели зоз сучасну руску шпиванку „Червени чижмочки“, котру

Председатель Општини Томповци Милан Грубач

Член Совету за национални меншини РГ Звонко Костелник

Привитне слово председателя КУД „Яким Говля“ Славка Ждиняка

тиж научели у Летней школи. Попри домашнього, у програми участвовали и дзевец госцюци культурно-уметніцки дружтва. Зоз шпиванку ше представели члени руских дружтвох з Петровцох, Вуковару, Осиеку, Винковцох и Риєки. Зоз суседних Чаковцох плехови оркестер КУД „Петефи Шандор“ дочаровал публики весели мадярски шпиванки, док ше з атрак-

тивним українским танцом гопаком представело УКПД „Тарас Шевченко“ з Канижи. По перши раз у Миклошевцох госцовало и горватске КУД „Зденац“ зоз места Зденци при Ораховици.

Пре невидогдну хвилю програма була отримана у новозбудованим будинку Дома культуры, а нітку традиції давала ей и мала вистава тканих и вишиваних парткох котри велі Миклошевчанки поважно и з вельо любви чуваю у своїх орманах.

Леся Мудри

Шпивачки квартет КУД „Яким Говля“

КУД „Петефи Шандор“ Чаковци

Дует Антонио Недич и Теа Ласич

Владимир Провчи зоз малюнком хтори даровал домашнім

КУД „Яким Говля“ Миклошевци

КУД „Зденац“ Зденци

КУД „Яким Гарди“ Петровци

Фолклорни наступ КУД „Яким Говля“ Миклошевци

КУД Руснацох Осиек

КУД Русинох Винковци

Дружтво Руснак

КУД «Осиф Костелник» Вуковар

УКПД „Тарас Шевченко“ Каница

Танечна група зоз Летней школи руского языка

Успішно отримана 56. Лєтна школа Руснацох

Отримани Лєтні школи за основну и штредню школу у Ораховици

Тогорочну Лєтню школу за младих нащивела ГРТ зоз мултинационалним маґазином за национални меншини Призма

У організації Союзу Русинох Републики Горватскей, у Червеним крижу „Школи у природи“ одпочивалищу „Меркур“ у Ораховици, од 4. по 18. юлий того року, отримани Лєтні школи Русинох за основну и штредню школу. Лєтна школа Русинох Републики Горватскей ма за ціль очуване национального идентитету рускей националней меншини у РГ, виучоване мацеринскоґо язика, упознаване зоз терашньосцу и прешлосцу Руснацох, розвиване националней культури и розвиване творчосци на националним язикау.

У обидвох школах участвовали 95 учашніки, школяре и наставніки з Петровцох, Миклошевцох, Вуковару, Осиєку, Винковцох, Старих и Нових Янковцох, Пишкуревцох, Чаковцох, Райового Села, Гунї, Заґребу, Карловцох и других местох.

Од наставнікох, котри не задлужени лем за преподаване, але ше и стараю о школярох 24 годзини на дзень, участвовали просвітни роботніки Леся Мудри, Марія Блотней, Мануела Дудаш и водитель школи Звонко Костелник, а преподавали мацерински язик, историю, географию, етнографию, музику и фолклор. Додатково активносци, односно музично-литературни вечари и тематски преподаваня організовани насампредз за упознаване зоз историю рускей кнїжовносци, за розвиване позитивного одношення спрам националней культури. Як Лєтна школа кожного року пошвєцена даєдному писателюви або даєдней значней рочніци, так того року була пошвєцена писательки Аґнетки Костелник Балатинац, 50-рочніци од виходзєня часопису Нова думка и 50-рочніци од виходзєня дзєцинского часопису Венчик. Паноєц Владимир Седлак отримал

Привитне слово Дубравки Рашлянин, председательки Союзу Русинох РГ, организатора Лєтней школи руского язика

преподаване под назву „Паноєц у служби народу“. Роботні „Традиційни и сучасни вишивки“ и „Малюнки лєтней школи“ отримовали ше у пополадньових годзинох, а после вечери організовани культурно-забавни активносци, чий зміст виберали сами учашніки школи. Танцовало ше танец зоз карсцєлями, шпивало ше караоки, бавело ше Не гнївай ше чловеце и други дружтвени бависка.

Под час тирваня пополадньового одпочинку організовани спортски и рекреативни активносци, котри маю за ціль розвивац биопсихосоциални по-

Стретнуце зоз поетєсу Аґнетку Балатинац

треби дзєцох и младежи за рушаньом як задовольоване потребох з котрима ше звєкшую адаптивни и творчи способносци, як и звикнуце бавиц ше зоз спортом, та отримани „Турнир у малим фодбалу“ и організовани одход на купанє на Ораховицке озеро.

Упознаване краю у котрим ше отримує Лєтна школа уж традиційне. Нащивело ше „Ружицу ґрад“, за котри перши писани документ датує зоз 1228. року, а историйне здоґадованє на сам замок датує зоз 1357. року, а наводзи ше як кральовни маєток. Нащивене и „Ораховицке озеро“ котре настало 1961. року кед ше будовал гац. Гоч є озеро штучне, воно ма свой власни природни жридла води. Тиж так барз интересантна була и нащива зоолоґийней заґради фамелиї Бизик зоз Марковцох Нашицких, котра ма понад 90 файти птици и животинї зоз Африки, Америки, Австралиї и зоз других жємох. Од перших заяцох и голубох купених 1954. року, котри були фундаменти будучей зоолоґийней заґради, нешка є уписана до уписніку одобрених зоолоґийних заґрадох у Републики Горватскей.

Конец шицких активносцох означело ше зоз культурним концертом пред родичами, учителями, явнима роботніками и шицкими другима котри маю интерес за тоту школу, а котри презентация седмодньовой роботи Лєтней школи.

Лєтна школа ше отримує з финансїйну потримовку Министерства науки, образования и спорту, и Ради рускей националней меншини городу Вуковару, Ради рускей националней меншини општинох Богдановци, Стари Янковци и Томповци.

Звонко Костелник, проф.

Госцованє петровскоґо пароха о. Владимира Седлака на младежскей Лєтней школи

Часц литературного вечара

Одбойка на пску на Ораховицким озеру

Годзина руского языка при учительки Лесі Мудри

На годзинох фолклору

Компликована танечна фигура

Хвильки розваги на базену

Вилет на озеро у Ораховици

Нащива Зоологийней загради у Марковцу Нашичким

Годзина руского языка при учительки Марії Блогней

Рецитованє поезії на литературним вечаре

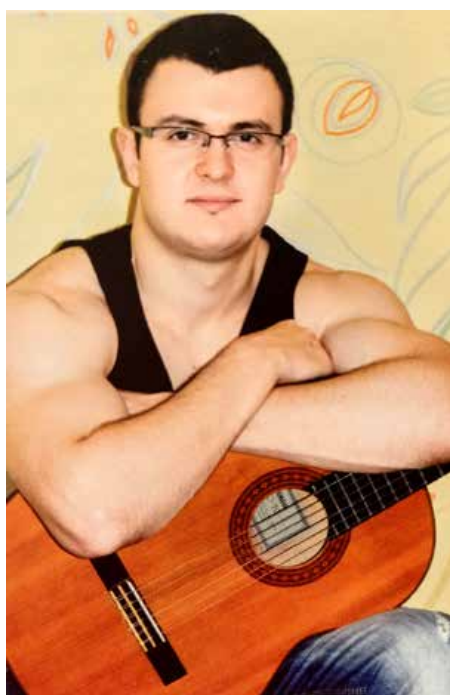

Закончуюца програма

3 мола до дуру

Тото число Новей думки будзе пошвечене одному младому поетови хтори себе помали отворел дзвери поетского швета. З помоцу рими и одвитующего складаня словох преноши приповедки.

Михаил Рамач

Михаил Рамач народзени 21. мая 1991. року у Новим Садзе, а жиє у Дюрдьове. Закончел нізшу музику школу „Исидор Баїч” у Новим Садзе, напрям гитара, гимназию „Петро Кузмјак” у Руским Керестуре, а потим Високу школу фахових студийох за образоване воспитачох у Новим Садзе. Сотрудзує зоз „Руским словом” и часописом МАК, у котрим обявює свойо писні. Пише поезию на руским и сербским язике за котру достал треце место на Медзинародним фестивалу поезии и краткей приповедки „Трифун Димич”, у категориї по трицец роки.

Mihail Ramač rođen je 21. svibnja 1991. godine u Novom Sadu, a živi u Đurđevu. Završio je nižu glazbenu školu „Isidor Bajić”, smjer gitara, u Novom Sadu, gimnaziju „Petro Kuzmjak” u Ruskom Krsturu, a zatim Visoku školu strukovnih studija za obrazovanje odgajatelja u Novom Sadu. Suraduje s „Ruskim slovom” i časopisom MAK, u kojem objavljuje svoje pjesme. Piše poeziju na rusinskom i srpskom jeziku za koju je osvojio treće mjesto na Međunarodnom festivalu poezije i kratkih

priповijetki „Trifun Dimić”, u kategoriji do trideset godina.

Млади поета почал писац як штредньошколец, медзитим, не бул такой заинтересовани писац по руски. Слухаюци музику, вше обрацал увагу на слова и риму, а любов гу музики го мотивовала же би почал писац. По законченю гимназиї, роздумуюци о подїї кед у нашим народзе нестала векша сума пенежу, одлучел ше нашалїц на тоту тему. Написал першу писню по руски хтора була сатирична и нігда є не обявена.

Уж гварене же вельку увагу млади поет обраца на риму зоз котру през бависко словох жада виприповедац задуману приповедку, односно рима найвизначнейша поетска форма його писньох. Тематика писньох розлична, наприклад перша часц писньох бешедує генерално о препреченях на котри наиходза залюбени пари, або едно залюбене, цо неридко так, док треца часц ту же би ше видзело же не муши каждая любовна писня буц смутна, як цо то велїм перша асоциация.

Михаил ше у писньох виражує пренагласнено емотивно, але пише на язике цо и нашо баби розумя. То вшелїяк препознатлїви швет общих искусствох младого залюбеного шерца и трепацей души. Рефлексия ніжна, лирска, аж благо наївна, можебуц оптимални приказ психи тутейшого человека – наисце ю легко провадзиц. Кажде то може розумиц, хто сце послушац. Права єй вредносц приходзи до вираженя у живим виводзеню.

Дакус тематично розлична писня Брацикови у хторей и далей увага на любви, але брациковой любви, и на рими як найвизначнейшей поетскей фигури за виражоване емоцийох.

У поетскому швету и литератури Михаил Рамач представел ше як писатель трубадурско-романтичарского стилу цо традиция кантавторства у жеми и швецє. Гибридни уметніцки форми ве-

1) Рамач, Михаил, *3 мола до дуру*, МАКoff 18, 2015.

2) Рамач, Михаил, *3 мола до дуру*, МАКoff 18, 2015.

Гибай

Твойо слова, твоя ніжна твар,
твойо очи красни ягод Божи дар.
Провадза ме, непрерывно шлїдза,
при мнє ши вше, гоч други не видза.

Як дзива дзивка, зоз цмоти ше зявиш,
у моеї глави гаос направиш.
Забул бим це, на хвильку голем,
пробуєм, але ніяк не можем.

Гибай, так бим це моцно облапиц
не жадам шерцо вецей трапиц.
Гибай, гоч цо най ше случи,
я будзем ту, ніч нас не розлучи.

Зоз тобу бим лецел, зоз тобу падал
шицки препреченя легко звладал,
лем кед мал бим тот твой глас русалки,
за тобу остал бим шалени таки.¹

Брацикови

Брацику, мой, штиророчни
чловек зна буц червоточни,
я це чувам, ти таки не будзеш.
Будзе з тебе чловек вельки
не годни ци ніч маленьки,
кед свою доброту не забудзеш.

Я ту стоїм коло тебе
мнє ше тримай, вер до себе,
шицка подлосц слаба за це будзе.
Укажем ци же цо твоею,
цудзе чувай, пестуй свойо
хто ши, цо ши, так ше не забудзе.

Будзеш вредни, вредно робиц
креативне дацо твориц,
за цо ше розум твой одлучи.
Будзеш чловек ти роботни,
оцец, пайташ доживотни
тварди кед ше дацо подле случи.

Брацику, мой, штиророчни
чловек зна буц червоточни,
я це чувам, ти таки не будзеш...

Брацику, мой, чувай младших
слухай и почитуй старших,
будз дошлїдни и на себе не дай.
Люб, будзеш любени зна ше,
добре з добрим вше враца ше
ту сом за це, шлебодно ме глядай!²

цей уметносцох, та и сценских, дзе ше представя злучоване двох, або и вецей уметніцких дисциплинох, прето треба дзеки и таланту, а Михаил их ма.

Андрея Магоч, проф.

ŠTO JE ERASMUS+ I ŠTO PRUŽA MLADIMA? – I. DIO

Što je Erasmus+?

Erasmus+ program je Europske unije za obrazovanje, osposobljavanje, mlade i sport. Obuhvaća sve europske i međunarodne programe i inicijative Europske unije u području obrazovanja (odgoj i opće obrazovanje, visoko obrazovanje, obrazovanje odraslih), osposobljavanja (strukovno obrazovanje i osposobljavanje), mladih i sporta. Usmjeren je na jačanje znanja i vještina te zapošljivosti europskih građana, kao i unaprjeđivanje obrazovanja, osposobljavanja i rada u području mladih i sporta, što pridonosi održivom rastu, kvaliteti radnih mjesta, socijalnoj koheziji, poticanju inovacija te jačanju europskog identiteta i aktivnog građanstva. Posebno je usmjeren na povezivanje sektora obrazovanja, osposobljavanja i mladih s poslovnim sektorom. Erasmus+ započeo je s primjenom u razdoblju 2014. – 2020. godine i zamijenio je sedam postojećih programa iz razdoblja 2007. – 2013.: Program za cjeloživotno učenje s potprogramima Erasmus, Leonardo da Vinci, Comenius i Grundtvig, program Mladi na djelu te pet programa međunarodne suradnje Erasmus Mundus, Tempus, Alfa, Edulink i Program suradnje s industrijaliziranim državama i teritorijima. Njime se prvi put uvodi i podrška području sporta. Program za razdoblje 2021. – 2027. usmjeren je na socijalnu uključenost, zelenu (održivo društvo i gospodarstvo) i digitalnu tranziciju (razvoj digital-

ne pismenosti) te promicanje sudjelovanja mladih u demokratskom životu. Također, u svjetlu aktualne zdravstvene krize te prirodnih katastrofa, prioriteti programa su i volontiranje usmjereno na oporavak od pandemije Covid-19 te pomoć mladima u potresom pogođenim područjima.

Erasmus+ nudi mogućnosti međunarodne mobilnosti za pojedince te međunarodne suradnje za organizacije, između ostaloga: provođenje razdoblja studija u inozemstvu, obavljanje stručne prakse, stručna usavršavanja i osposobljavanja, volontiranja, razmjene mladih te rad na međunarodnim projektima usmjerenim na modernizaciju i internacionalizaciju sektora obrazovanja, osposobljavanja, mladih i sporta. U Erasmus+ programu mogu sudjelovati učenici, studenti, pravnici, mladi te pojedinci zaposleni na svim razinama obrazovanja, od predškolskog, osnovnoškolskog, strukovnog obrazovanja i osposobljavanja, obrazovanja odraslih do visokog obrazovanja. Zainteresirani pojedinci prijavljuju se putem svojih ustanova.

Najpoznatije aktivnosti u okviru programa Erasmus+ su mogućnost studiranja na nekom od europskih sveučilišta, međunarodno volontiranje te mogućnost obavljanja stručne prakse ili pripravništva kod poslodavca u inozemstvu. Studiranje u inozemstvu središnji je dio programa Erasmus+ te se pokazalo da ima pozitivan učinak na kasnije mogućnosti zapošljavanja. Ono također predstavlja priliku za poboljšanje jezičnih vještina, kao i sve potrebnijih tzv. „mekih vještina“, stjecanje samopouzdanja i neovisnosti te upoznavanje nove kulture. Studenti uključeni u ovaj program često provedu semestar ili više njih na nekom od europskih sveučilišta. Pritom ostvaruju pravo na stipendiju koja im pokriva troškove studiranja i života u drugoj zemlji. Međunarodno volontiranje, koje se ostvarivalo kroz program Europske volonterske službe, a od 2018. godine kroz Europske snage solidarnosti, usmjereno je na doprinos mladih društvu i njihov rad za opće dobro. Time oni iskazuju solidarnost s ljudima u nepovoljnijem položaju te istovremeno stječu neprocjenjivo iskustvo i razvijaju svoje vještine. Volontiranje, ovisno o projektu, može trajati između dva tjedna i 12 mjeseci. U njemu mogu sudjelovati mladi od 18 do 30 godina, a koji se registriraju na portalu Europskih snaga solidarnosti (https://europa.eu/youth/solidarity_hr). Putem portala mogu pregledavati i prijavljivati se na projekte solidarnosti i volontiranja. Agencija za mobilnost i programe Europske unije hrvatska je nacionalna agencija za provedbu Erasmus+ programa te se bavi informiranjem i savjetovanjem, raspisuje javne natječaje za dodjelu financijske potpore za aktivnosti mobilnosti i strateških partnerstava, ugovara i financira projekte te prati i nadzire njihovu provedbu.

Helena Timko

Prosvjetni djelatnici

PROFESORICA HRVATSKOGA JEZIKA RUSINSKIH KORIJENA - I. DIO

Za ovaj broj Nove dumke čast nam je razgovarati s profesoricom Hrvatskoga jezika Blaženkom Budimčić rođenom Homa iz Osijeka. Na samom početku zamolili smo gospođu Blaženku da kaže nekoliko riječi o sebi, o svome djetinjstvu i odrastanju.

Trenutno s obitelji živim u Industrijskoj četvrti, u Osijeku. Suprug Darko i ja imamo tri sina Davora, Josipa i Ivana.

Rođena sam u Osijeku 1958., a volim kazati da je to bilo krajem godine u mjesecu studenom, da bih bila „mlađa“. Djetinjstvo mi je bilo zanimljivo, sasvim drugačije od ovoga današnjeg. Društvo na ulici, bez računala, laptopa i pametnih telefona. Igrali smo se žmire, vije, u podrumu dama, školice, vozili biciklima, a ja sam imala i auto na pedale koji mi je tata napravio i bila sam s tim autom prava atrakcija u Vatrogasnom naselju. Tko zna, možda su tu počeci moje strasti da vozim automobil!

Školovala sam se u Osijeku gdje sam završila osnovnu školu, gimnaziju i Pedagoški fakultet. Studirala sam hrvatski jezik i književnost. Kada sam diplomirala, za tjedan dana sam počela raditi. U rujnu će biti četrdeset godina kako sam diplomirala i počela raditi.

Cijeli život sam u Osijeku, samo sam mijenjala dijelove grada. Iz rodilišta su me roditelji donijeli u Retfalu gdje smo bili podstanari, zatim selimo u Industrijsku četvrt i tu počinju moja prva sjećanja. U ovaj dio grada vratila sam se nakon dvadesetak i nešto godina s mužem i sinovima i tu i danas živimo, blizu kuće u kojoj sam kratko živjela u ranom djetinjstvu. S roditeljima sam preselila u Divaltovu ulicu kako bismo bili bliže gradilištu kuće koju su roditelji zidali. Preseli smo u novu kuću u Vatrogasnom naselju pred Božić 1964. i u biti tu sam odrasla s deset godina mlađim bratom. U toj kući i danas živi mama Eva, a tate Nikole nema već dvadeset i sedam godina.

*** Možete nam nešto reći o svojim korijenima?**

Moj tata je Rusin iz Piškorevaca, a mama je Šokica iz Brođanaca. Upoznali su se, vjenčali na sam kraj 1957. i doselili živjeti u Osijek, tako da sam ja tu već krajem iduće godine rođena.

Dok sam bila dijete, do desete godine, išla sam često u Piškorevce kod bake i dide. Tata je imao dva mlađa brata i dvije mlađe sestre. On je bio dosta stariji od njih. To

Blaženka Budimčić

djetinjstvo je bilo zanimljivo jer tete i stričevi nisu bili baš puno stariji od mene, a ja sam njima bila kao igračka. Kuća u kojoj su živjeli je bila odmah preko puta rimokatoličke crkve, dok je grkokatolička bila malo dalje. Sjećam se nedodirljivog cintora – tako je sve bilo lijepo iza ograde, a nije se smjelo ići igrati u crkveno dvorište.

Prva slika, s mamom Evom i tatom Nikolom

Krštenjem sam grkokatolkinja, krštena u Osijeku, ali sam cijeli život okrenuta više rimokatoličkoj crkvi.

Dida Miško (Mijo) je imao vršaću mašinu i posebno mi je bilo drago kada je žito bilo u stražnjoj sobi dok se nije odvezlo. Budući da sam tada bila jedina unuka, uživanje u tom žitu i sve drugo je bilo samo moje. Sjećam se još elevatora i traktora sa željeznim točkovima koje je dida imao, uz još jedan noviji traktor. Meni je sve to bilo zanimljivo.

Još jedan posebni događaj je u mom sjećanju. Dok sam bila jako mala, netko nas je, didu, baku Julu (rođenu Gvožđak) i mene kolima vozio u Đakovo. Tako smo došli i do katedrale. Katedrala je bila velika, velika, a ja malecka u kolima sjedim. Posebno se sjećam da su mi dida i baka tada i kupili bijele cipelice.

Dida nije ni stigao upoznati druge unuke, njih devetero, jer je poginuo kada sam imala samo deset godina. Baki je tada bilo jako teško jer je ostala s četvero djece koja su se još školovala. Poslije toga sam u Piškorevce rjeđe odlazila. Život me odveo u nekom drugom pravcu.

Danas u Piškorevcima još uvijek imam jednog strica. Ne idem tako često, ali ipak najmanje jednom godišnje i to na blagdan Preobraženja Gospodnjega.

***Kada ste poželjeli raditi u školi?**

Nekako u drugom ili trećem razredu osnovne škole imali smo neku zadaću s temom Što ću biti kada odrastem? Sjećam se da sam napisala: „Bit ću učiteljica kao što je moja učiteljica“. Moja učiteljica iz osnovne škole zvala se Adela, a kasnije je bila učiteljica i mome bratu Daliboru. Bila je jako brižna, zanimljiva i dobra osoba.

Iz tog razdoblja posebno mi je u sjećanju ostao jedan događaj. Nekako u trećem razredu išli smo vlakom na ekskurziju u Erdut. To je bilo za ona vremena vrlo dugo putovanje i svakako zanimljivo. Bio je to poseban doživljaj. Sjećam se i da smo kupili grožđa i nosili ga kući, a ja sam morala čuvati i učiteljici grožđe. I tako, ostvarila sam otprilike ono što sam napisala na početku svoga školovanja.

No sigurno su i drugi čimbenici utjecali da sam postala prosvjetar. Ujak, mamin brat, bio je učitelj, kasnije ravnatelj škole, i ljeti sam uživala u njegovoj školi i velikom dvorištu. Tada sam upila specifičan miris škole. Još dvije tete s mamine strane bile su učiteljice, ali i jedna tatina sestrična, Homina. Čitati sam naučila veoma rano.

U srednjoj sam školi često čitala dok sam „učila“, skrivajući knjige, a uvečer sam znala ležati u krevetu i pod pokrivačem je bila knjiga koju sam čitala uz baterijsku svjetiljku kako mama ne bi vidjela da čitam. Zanimljivo je, vjerojatno, da sam križaljke rješavala još dok nisam išla u školu. I danas ih volim rješavati. Deda, mamin tata, pričao mi je beskrajne priče koje je znao ili izmišljao. Vjerujem da je sve to utjecalo da sam odabrala prosvjetu kao svoje zvanje. Zanimljivo je možda i to da me nikada nisu zanimali ljubavni romani. Pročitala sam ih nekoliko u srednjoj školi, provjeravajući što to čitajući guta moja prijateljica. Meni su bili smiješni. Uvijek sam tražila neku „težu“ literaturu. Eto takva sam ja!

*** Sjećate li se svoga prvog radnog mjesta?**

Da, kako da ne. Prvo radno mjesto je bilo u osnovnoj školi u Belišću na zamjeni oko godine i pol. Bilo mi je jako lijepo. Bila sam najmlađa u kolektivu, nisam imala ni dvadeset tri godine i jedina s visokom stručnom spremom. Stariji nastavnici su me držali kao malo vode na dlanu. Znala sam da moram otići, a kada sam odlazila, bilo je to vrlo tužno.

Poslije toga dobila sam posao u srednjoj školi u kojoj i danas radim. Do sada je ta škola više puta mijenjala nazive, a danas se zove Ekonomska i upravna škola Osijek. Nadam se da ću tu odraditi još ovih nekoliko godina koliko mi je ostalo do mirovine.

*** Jesu li se generacije učenika jako promijenile od vremena kada ste počeli raditi pa do ovih danas?**

Na nekom putovanju, mlada profesorica

Generacije su se jako promijenile. Od samog prihvaćanja učenja, rada i odnosa prema starijima kao i u vršnjačkom odnosu. Nažalost, promijenilo se to nekako na lošije. Danas su to generacije koje poprilično traže, kako se to kaže, sve na tacni, dok su prije djeca radila puno toga sama, htjela su raditi, puno su istraživala iako mogućnosti za traganjem novih spoznaja nisu bile toliko omogućene kao danas. Čini mi se nekoliko zadnjih generacija da im ni ocjene nisu baš jako bitne. Nema više one borbe za ocjenu kako je to nekad bilo. Zbilja se puno toga promijenilo. No nova vremena donose i nove običaje i navike.

*** Je li onda teško danas raditi u srednjoj školi?**

Nije baš lako. Generacije su tehnički sve naprednije, a mojim godinama, koliko god se borim i trudim, nije baš lako stići tehnologiju koja svakim trenutkom napreduje. Radeći, čovjek se pomalo navikne na sve, jednostavno se prilagodiš. Ja sam još uvijek među onim strožim profesorima koji traži mir, red i rad i mogu reći da to moji učenici dobro prihvaćaju. Dogodilo se da je ravnateljica tiho ušla u kabinet u kojem radim gledajući u učenike. Rekla mi je da je mislila da nema nikoga, a zna da bih trebala ja raditi u to vrijeme. Toliko su tiho učenici radili svoje zadatke u skupini. No bude svakako. Nastojim poštivati učenika kao pojedinca, nastojim usaditi njima da poštuju i jedni druge, posebno učenike s posebnim potrebama kojih u našoj školi ima poprilično jer smo inkluzivna škola, nastojim da nauče poštivati i sebe i druge. Uspjeha uvijek ima.

*** Kako je raditi online?**

Iskreno, pomalo nas je sve bilo strah u početku. Pitali smo se kako će to izgledati? Sada mogu reći da nije baš tako jednostavno, iako je tehnika svemoguća. Drukčije je vidjeti čovjeka s kojim razgovaraš licem u lice i kad s njim raspravljаш. Vidiš njegove reakcije, vidiš „što misli“. Živa riječ je uvijek živa riječ, a i učenici je bolje prihvaćaju. U školi se djeca međusobno druže bez obzira na okolnosti. Mislim da nam je svima puno bolje dolaziti u školu i raditi uživo. Iako je baš bilo zgodno u papučama preseliti se primjerice iz kuhinje u radnu sobu, odraditi sat i vratiti se odmah dnevnim poslovima, nadam se, zaista se nadam, da nećemo imati prilike raditi i dalje online.

*** Vole li vaši učenici Hrvatski jezik?**

Teško je reći vole ili ne vole. Čini mi se da općenito školu prihvaćaju kao igru. Problem je nešto savsim drugo, a to je što djeca sve manje čitaju (ne samo lektirne naslove nego općenito) i iz toga proizlazi jedna općenita nepismenost. Ako čovjek ne zna čitati, ne može dobro

Studentski dani, Osijek, Tvrđa

naučiti ni druge predmete jer ako krivo pročita riječ, slika u mozgu je drukčija i znanje u glavi je krivo. Osim toga, puno je učenika koji su skloni učenju napamet, a ne s razumijevanjem, a to je kratkotrajno znanje. U ovoj godini čitanja, nadam se da će svi prosvjetni djelatnici više pozornosti, nego inače, posvetiti baš pravilnom čitanju! No ima još uvijek učenika koji puno čitaju i pronalaze literaturu koja ih zanima. S druge strane, ima i onih kojima je jedino čitanje ono na mobitelu i praćenje nekih društvenih mreža. Nažalost, Hrvatski jezik se kao predmet sveo na nekakve osnovne opće kulture. Ne ide se više u one dubine kako se to išlo nekada davno.

Novim programima Škole za život, unazad nekoliko godina, sve se „pobrkal“ i u sustavnom radu u Hrvatskom jeziku. Puno se ishoda postavlja učeniku, puno je toga „s brda s dol“ poredano, broj lektira se sveo na sramotni minimum, puno toga se svelo na igru, a škola nije igra.

Iako radim u strukovnoj školi, učenici iz Hrvatskoga jezika odlaze na razna natjecanja. Bude tu jako lijepih literarnih uradaka, recitatora, dramskih izraza. Gotovo svake godine uspijevamo stići do županijskog nivoa, dok do državnog je malo teže, jer tu su najbolji od najboljih prema nekim kriterijima. Svakako je uspjeh biti i na županijskoj razini natjecanja.

Radim s učenicima različite projekte vezane uz važne ljude koji su živjeli u Osijeku. Recimo jedan veliki projekt je bio o Josipu Juraju Strossmayeru. Jedan lijep projekt prije nekoliko godina bio je raznolikosti jezika kada se na tribini čitalo i govorilo različitim jezicima.

Ljubica Harhaj

Стари фотографії

ШКОЛСКИ ИНСПЕКТОР У МИКЛОШЕВЦОХ

Кед ше препатра стари альбоми зоз фотографіями вше якошик око застава на тих фотографіях на хторих ест вельо дзеци. То цікаве не лем гевтим хтори ше находза на тих фотографіях, але и їх потомком бо попробую на ніх пренайсц своїх родичох або баби и дідох. И вец ше вше коло таких фотографіях може розвязац красна комуникация, але и носталгія за прешлима часами.

З тей нагоди пред нами ше находзи фотографія хтора настала вярї 1966. року у Миклошевцох. На фотографії ше находза школяре штвартей класи зоз свою учительку Марию Папугову. Ту од одроснутих ище и учитель Дюра Лікар и школски инспектор Срета Батранович.

Учителька Мария, хтора нам и дала тоту фотографію, здагадуе ше тих часох: „На тей фотографії инспектор Срета Батранович, учитель Дюра Лікар и школяре хторим я теди була учителька. То була штварта класа. З тей наго-

Миклошевски школяре штвартей класи 1966. року

ди сом мала вельо школярох у класи, од хторих, нажаль, велі уж и помарли. Теди сом була у осмим мешацу ваготности зоз дзивку Весну, але опрез мене стоя мойо школяре та ше то не видзи. То ми була перша инспекция у живо-

це. Инспектор пришол же би видзел як и цо ше роби. Понеже шицко добре прешло, на концу зме ше на памятку шицки ведно фотографовали. Тиж так паmetaм же инспектор того дня остал у нас на полудзенку.“
Лю. Гаргай

ПОЛНѐТИ БЕЛАВИ ПАРАДИЧИ

За 4 особи
Час пририхтованя 2 години
Легке пририхтоване

Потребне: 2 вельки белави парадичи (лебо 4 менши), 50 грами натартого пармезану, 200 грами шампиньони, кус презли, 1 ложка нашеканого петрушкового лісца, 1 струче нашеканого цеску, 200 грами моцарели (лебо другого сира хтори ше розпущуе), маслинов олей, соль и попер.

Поумивац белави парадичи и одрезац им конци. Пререзац по поли, кус посоліц, поскладац обрацени на нагнуту

деску за резане и охабиц так голем едну годину. За тот час очисциц печарки и нарезац их на лісточка и подинстовац их на олею.

Белави парадичи виглібиц, охабяюци коло 1 цм мяса попри скори (1). На тот способ достанеце мали судзини. Штредок зоз белавей парадичи пошекац (2). На олею попржиц пошекане петрушково лісце и цеснок (3), потим додац пошекани штредок зоз белавей парадичи (4). Динстовац и з часу на час премишац. Склоніц з огня и додац натарти пармезан (5), презли и подинстовани печарки (6), соль и

попер. Зоз тим филом наполніц вигібени белави парадичи (7). Поскладац их до поoleyованей тепшички и по парадичох поскладац моцарелу нарезну на коцочки (8). Шицко ище кус поoleyовац (9) и полейованей печиц до зогратей рерни на 180 °C. Едло готове кед сир почервені и розпуци, а белава парадича омегча. Кед же пред конец печеня сир достава цму фарбу, тепшичку треба закриц зоз алуминийску фолію. Тото едло можеце послужитц як цепле пред'едло лебо як смачне главне едло.

Марияна Джуджар

Белави парадичи пререзац по поли и виглібиц их зоз ножиком

Одцадзиц горкасту юшку. Пошекац штредок белавей парадичи

На олею попржиц петрушково лісце и цеснок

Додац пошекани штредок зоз белавих парадичох. Посоліц, попопровац и динстовац даскельо минути

Премишац, додац презли и натарти сир...

...пред тим подинстовани печарки, соль и попер

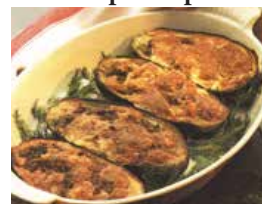
Белави парадичи наполніц зоз филом и поскладац их до тепшички

По верху поскладац коцочки моцарели

Шицко ище кус поoleyовац и печиц у рерни 1 годину

Полнети белави парадичи

Kriteriji odabira pjesama za zbor

Zborovima koji izvode tradicijske napjeve neke kulture dana je velika privilegija. Tu privilegiju nose i doživljavaju pjevači. Pjevači aktivno sudjeluju u održavanju i oživljavanju kulturno društvenih vrijednosti u povijesti nekog naroda. Također je i publika koja sluša zborску izvedbu neizostavan sudionik u toj humanoј aktivnosti. Zbor nosi i odgovornost u izvođenju tradicijskih napjeva. Ta odgovornost proizlazi iz načina izvođenja pjesme, odnosno je li izvedba vjerodostojna tradicijskom zvučanju, ali proizlazi i iz odabira pjesama za pjevanje. Iznijet će se i pojasniti neki kriteriji odabira pjesama za zborско pjevanje tradicijske glazbe.

Glavni odgovorni za odabir pjesme je zborovođa, odnosno dirigent. On treba odabrati pjesmu koja je adekvatna za taj zbor. Iz prva, važna je estetska vrijednost pjesme. Nije svaka pjesma estetski jednako vrijedna. Melodija pjesme treba biti logična, smisljena, odnosno da melodijsko kretanje bude prirodno ljudskom glasu i prikladno glazbenom stilu te kulture. Estetska vrijednost teksta također je važna. Tekst pjesme treba biti muzikalna, a uklapati se u melodiju. Tekstualni sadržaj pjesme estetski je vrijedan gledano na pojedine rečenice ili gledano na sveobuhvatni smisao sadržaja u pjesmi. Takvu estetsku vrijednost očituje odabir riječi u rečenici, njihov redoslijed, naglašavanje pojedinih riječi, smislenost kretanja intenziteta drame u pjesmi i rečenicama, redoslijed slaganja motiva i njihova međusobna povezanost itd.

Također je važno napomenuti da se prilikom odabira pjesme za pjevanje treba voditi kriterijem primjerenosti tekstualnog sadržaja dobi pjevača. Nije primjereno da pjevač od devet ili jedanaest godina pje-

va pjesmu koja je tekстом namijenjena odraslima, odnosno u obratnoj situaciji da odrasli pjevači pjevaju pjesme namijenjene djeci. Ovaj kriterij kao i drugi može biti kršen. No, vjerojatno postoji i razlog za to. Zborovođa je taj koji odabire pjesme za pjevanje ili u dogovoru s pjevačima, no valja biti svjestan prilikom odabira pjesme.

Osim primjerenosti teksta dobi pjevača, treba biti svjestan i o tome je li sadržaj teksta, odnosno duh pjesme primjeren nekoj prigodi na kojoj će se ta pjesma izvoditi. Tako postoje pjesme koje su prigodne za svatove, sahrane, rođenja, ljubavne tematike, zabavne itd. Iz neke pretpostavke, pjesme su nastajale u narodu upravo iz inspiracije ovih događanja koja su se nekada zbivala po selima.

Pjesma, također, može biti melodijom prezahtjevna za pjevača pa valja biti i u tom pogledu primjerenjena. Slijedi nekoliko faktora koji utječu na melodijsku zahtjevnost pjesme: opseg tonova u pjesmi, skokovi, a također tempo i ritam. Zahtjevnije je izvoditi velike melodijske skokove u brzom tempu i u bržim ritmovima, odnosno lakše je skakati u sporijem tempu i ritmu. U slučaju da je pjesma opsegom velika, odnosno zahtjevna za pjevače, može se učiniti sljedeće rješenje: prilagodit će se tonalitet pjesme pjevačima. Valja tada transponirati pjesmu u tonalitet gdje je moguće s ne prevelikim naporom otpjevati najdublje i najviše tonove u pjesmi (npr. promijeniti tonalitet iz d-mola u a-mol). Problem tehničke zahtjevnosti pjesme rješava se na probama. Jedan od primjera na koji se način vježba na probama je sljedeći: valja pravilno ili prilagođeno odrediti fraziranje u pjesmi, odnosno jasno se i primjereno određuje mjesto u pjesmi gdje se zrak udiše kako bi se otpjevala iduća glazbena rečenica ili fraza.

Osim obzira na dublju ili širu kognitivnu analizu kriterija za odabir pjesama za zborско pjevanje, valja se voditi i intuicijom, odnosno osjećajima i „onim nečim“ nekognitivnim prilikom odabira pjesme. Svaki narod, pa tako i Rusini, u svojoj glazbenoj kulturi sadrže mnoge društvene vrijednosti koje jesu i uvijek će biti neiscrpna inspiracija za proučavanje. Stoga, ako zbor i zborovođa u nekoj mjeri osjećaju duh nekog naroda, tada će i prilikom odabira pjesme prvenstveno biti vođeni tim duhom. A prethodno navedeni kriteriji samo mogu biti pomoć, odnosno još jedan filter kroz koji valja proći prilikom odabira pjesme koju će zbor s radošću pjevati.

Ognjen Zdravković

И попри непогоди добри урожай жита у петровским хотаре

Закончена жатва жита и ярцу 2021. року

Парастаи того року могу буц задовольни зоз цену жита и ярцу

Жатва, тлачидба житох того року доск добре прешла з оглядом же под час тлачидби не було дижджох хтори могу буц проблематични, та ше жатва зна розцагнуц и даскельо дні длужей, попри того кажди диждж у жатви зменшуе квалитету жита, зменшуюци му хектолитри и протеини.

Даедни часци петровского хотару скорей жатви жита залапела непогода зоз каменцом и дижджом. Тота непогода нанесола коло 35 % чкоди на урожаю, бо жита уж була пред дозреваньом, та ляд повитресал зарна зоз класкох. (Слика 1 и 2)

Урожай бул цалком солидни и виношел 4-5 тони по гольту, або 7 до 8,5 тони по гектару, у зависносци од квалитету жеми, агротехніки и места на хторим польо, бо диждж не падал вшадзи еднок. (слика 3 Комбайн).

Жито мало цену од 1,17 по 1,40 куни по кили, цо завишело од протеинох и гектолитрох, а якишик просек цеком жатви була треца класа жита котра ма протеин 10,5 до 12 %, а посцигнута цена од 1,22 куни по кили, цо заш завиши од сорти жита хторе пошате. Жита зоз векшим постотком протеину посцигую висшу цену, але маю менши урожай и гледаю додатково укладаня, та так кажде шеє гевто цо дума же лепше за нього.

Статкови ярец одкупйовани по цене од 1,10 по 1,15 куни по кили, цо значна розлика

спрам прешлорочней одкупней цене хтора була коло 0,90 куни по кили. Тогорочна жатва почала 22. юния зоз тлачидбу ярцу, а вец по законченю тлачидби ярцу початком юлия почали ше тлачиц жита.

Укладаня до жита и ярцу того року були оправдани, але за идуци рок укладаня могли би буц векши бо тарговци з минералним гнойом уж дзвигают цену по небо, а по шицких наивох цену буду ище роснуц, а и цену горива за трактори и комбайни лем рошно. З оглядом же лето, нет потреби зоз хаснованьом гною хтороу уж рошне цена, та лем можеме нагадовац цо будзе и яки цену буду на яр.

По жатви збера ше слама кому є потребна за статок, а гевти хтори не маю потреби за ню, сламу заорую. Кед по тлачидби вигодни условия за плітке оране и тарчоване, односно *прашене* сцернянкох, требало би то окончиц бо ше часц влаги чува и не висуши ю моцне летне склунко. На тот способ не чува ше лем влага, але ше виволуе и роснуце коровох хтори зме познейше годни зніщиц зоз хемийними средствами, гербицидами або механічними средствами, зоз тарчованьом и шатвопририхтовачом. Познате же ше против коровох лепше бориц на празним як на зашатим польо. Зоз *прашенем* сцернянкох оможлівуе ше и легчайше оране жимскей бразди.

Пред нами и жатва слунечніку, кукурици и сої котри уж дозреваю за тлачидбу, а обчекованя од кукурици и сої не таки вельки, бо их залапели горучава и суша теди кеди им влага була найпотребнейша, док слунечнік уж легчайше подноши таку невидгнудну хвилю. Тераз на кукурици найобачлівше хтори гибриди лепше, а хтори чежше подноша сушу, у зависносци од нашена по нашене.

Антун Гарди

Цо зме читали 1974. року

У 8. числу Новей думки хторе вишло як треце по шоре за 1974. рок, на 36. и 37. боку находзим два цикви прилоги Влади Костелника, тедишнього редактора.

„Не пойдзем дому док не увидзим Петровчаньох!“

Призначене на „Винковских ешенях 74“ Фолклорни ансамбл Културно-мистецког дружтва „Яким Гарди“ з Петровцох успишно наступело на смотри фолклору на „Винковских ешенях 74“. На площи стадиона „Младосц“ у парку „Ление“ вельочислена публика з вельким зацикаваньом провадзела егзибицию наших танцовачох, котрих наградила з длуготирвацима и частима аплаузама. Цали стадион такповесц бул на ногах за часу наступйованя нашого ансамблу з Петровцох. Велі з публики предлужели за нашима танцовачама и до городу, кед после наступу пошли на полудзенок до винковского готелу. Яке вельке зацикаване

пануе медзи тамтейшу публику за рускими и украинскими танцама, потвердзуе и слідууюци приклад:

Того дня, внедзело, 8. септембра 1974. року коло поладня, одвивала ше програма фолклору на стадионе „Младосц“. Наступаю углавним ансамбли зоз горватским на-

родними танцама и шпиванкама з околних валалох винковскей општини. Публика патри и кляпка кеди як, дакеди меней, дакеди вецей. Даедни людзе и одходза бо ше прибілжуе час за полудзенок. Але, кед ше дознало же неодлуга маю наступиц Петровчане, як их наволоу популярно „Руси“, вец вецей ніхто не одходзел дому, але шицки чекали наступ нашого „козачка“. Єдна жена вигварела:

– Е, не пойдзем на полудзенок покля не увидзим Петровчаньох!

Так и було. Остала по конец наступу фолклористох КМД „Яким Гарди“ з Петровцох, як цо и велі стотки и тисячи других патрачох того целого септемберского дня на „Винковских ешенях 74“.

– Нарок маце знова присиц! – поведзене Петровчаньом спомедзи слугох организаторох реномированей славонскей приредби „Винковски ешені“.

Дакедишні празновиря при Руснацох

У векшини валалох вше було по даскельо особи котри знали заключовац союз зов гевтим злим, а кед их у валале не було, ишло ше и на други валали. Так дїдови Йовгенови у паметаню остала писньочка зов котру ше вишмевало гевтих хтори гледали помоц од босоркох:

„Вежнеме ми жита, ярцу,
пойдземе ми до Гибарцу,
у Гибарцу жена стара
вежне води до погара,
з ножничками и з ножиком
обая це зов швичником.“

Тиж и слова народней писни:

„Я ци не врачала,
анї матка моя,
лем ци наврчала
фраерочка твоя.“

По тим видзиме же Руснак през тоти кус вецей од два столїтия на тих просторох не вимкнул босорком и їх роботом.

Пред даскелїма роками, пугуюци зов Винковцох за Загреб, вошел сом до гайзибана и уходзаци до купеа збачел сом бачика Ферка и його андю Илю, та сом вошел нука гу нїм и шеднул. Обидвойо ше ми барз зрадовали, бо, паля, хтошка познати. Иншак, бачи Ферко вше ма о чим бешедовац и вельо того зна. Було то вчас рано, о шестей годзини, а по Загреб маме штири, а можебуц и вецей годзини, та ше набешедуеме.

Опитали ше ми дзе идзем, та реку – Идзем нащивиц хорого до шпиталиу на Ребро. – А кадзи ви?

– Ша, ношиме есц шестриней дзивки, а дзецку уж лем цо не рок, а ми не сцигли, та тераз идземе.

И так слово по слово, андя Иля рушела зов бешеду як то дакеди було кед ше есц ношело, а вец Феркови потолковала же ше до дзецка не треба ужерац най му не спадне з оч – Чул ши Ферку?

– Не ужерам ше я, але ти! И меркуй, не починай зов тим на кого е, а яке е красне и тому подобне.

– Ша знаш, – предлужела андя – дакеди ше дзецком коло руки вязала червена памута най дзецко не уркеню.

А бачи Ферко попатрел на ню и превжал слово:

– Слухай, най ци повем, тоти бабовски приповедки ест кельо сцеш, вони за шицко маю ришене, а за шицко цо ше недобре случи виновати босорки.

Андя го попатрела и доложела же ест и хлоп хтори босорок.

– Та, правда, ест, але векшина то жени, а паметам вельо того, од гевтого кед чарна мачка прейдзе драгу, або ше птичка кед леци, з пребаченьом, висра на це, та до гевтих стварох кед ше и я мушим запитац яки то роботи, а було през тоти мойо роки вшелїячини и вельо сом попаметал. А най ци повем, и нешка ест тих цо ше бавя з тима роботами и преїг телевизії, телефону и подобне, але их наволюю маги, чи уж як там. Були ту вшелїяки потреби, – предлужуе бачи Ферко – кончели ше и конча вшелїяки, наволайме их ритуалу, та ше так вязала малженска пара най ше не розидзе, бо ше часто брали, а анї ше не познали.

– Я и ти ше познали, нонагей Ферку! – озвала ше андя Иля, а Феркови ше зявел благи ошмих спод баюса и предлужел:

– Паметаш Ильо, кед умар сушед Михал, як лопотали зов шекерами и рубали грош най його Ганя не умре за нїм до рока, та вец половку кладли до труни, а половку Ганї до брушліка най страци, бо им було поробене, бул цали циркус! – Паметам, – гвари андя Иля – и видзиш, Ганя и нешка жиє.“

– А вец – гварел бачи Ферко – на трокральову Вилїю зме як легине мушели исц по штрעד драги бо поддївали, та кед бизме нагажели, повискаковали би нам вреди на карку, а вец зме мушели исц до бабох котри то знаю зачитац же би вреди нестали. А кед ше ужерало на дзеци и урекло ше их, мушело ше руцац угліки, бо дзецко барз болела глава и ноцами барз врещало. А вец було и таке же кед ше ишло дагдзе з дому, ишло ше по едней драги, а дому ше врацало по другей, най ше до обисца хпа богатство и най обисце напредуе. Же би ше другому напакосцело, преїг капури ше му висиповала мертва вода (вода зов котру ше умивало мертвого, а вец ше ю чувало за таки пакосни роботи), та ше вец закоповало вайца и койдзєяки звязки, а вше ше патрело под даяке старше древо дзе ше не копе, та ше чежко найдзе, же би зло цо длужей останло у обисцу, а на тим древе не було плоди. Кед нам крава була цельна, ношели зме млеко од сушеди, але вше лем рано, бо вечар не дала, понеже було ище тих цо ношели, а сумняла же робя, та кед однешу по заходу слунка, поробя и крава ше похори и страци млеко. А кед баш дахто инзивистовал най будзе вечар, газдиня обовязно посолела млеко же би босорки не могли робиц, а соль обовязно сипали по шицких уходох до хижы дзе було мале дзецко, бо було босоркох котри вноци приходзели и

цицкали дзецко, та воно слабо напредовало. Соль тиж стала на столе през шицки три днї Крачуна и не знімало ше ю, та ю вец през рок хасновали як лік. Бачи Ферко накратко претаргнул свою бешеду, винял зов рекли фляшочку зов паленочку же би подмасцел гарло. Кус зме себе одпили, а бачи Ферко предлужел:

– Знаш, босорки муша комушик наробиц зло, та аж и кед до причасци иду, причасц не прелїгну, але ю виплювно до хусточки и вец над тим робя своєю нечисти роботи. Ище кед сом бул хлапец баба ми о тим приповедала, а каждая босорка же би була босорка муши дацо украднуц зов олгара, та гоч и фалаток воску зов вигореной швички. Прето женом забранене уходзиц до олгара.

На тото андя Иля попатрела на нго и махла зов главу, а вон ше нашмеял и предлужел: – И на полю було койдзєяки правила, нїгда ше на саме поладне до бразди и под древо не шедало, бо босорки полуднюю, а у бразди ше часто закоповало вайца, власи, койдзєяки звязки най ше случи зло, а вец ест и босорки цо вноци приходза давиц и прилеговац, и ище вельо койчого. Паметаш Ильо, кед зме куповали место за коштурніцу, та кед гробар пришол до нас принесц уплатніцу и по пенез, як приповедал, же кед отверал крипти, та гевти цо уж були умарти, а були босорки, кед им закукнул до труни лежали з твару обрацени гу жеми. То му бешедовал стари гробар, та сцел превериц и гварел же правда.

– Паметам, теди сцє здули фляшку од три ферталї литри паленки, а приесла сом ю полну, та сцє вец видзели и русалки, а не лем босорки – гласно ше нашмеяла.

– Добре же паметаш, але о тим бешедовал ище при першим погаріку.

– Бачи Ферку, – озвал сом ше – а ест то и даяки способи зачувац ше од того шицкого?

– Баяко! Як перше, босорки од Вилїї по Вилїю не можу робиц, през тоти два тижнї су як змухавени, а зачувац ше од злих роботох мож на велї способи, та так кед купиш коня зов замервену гриву, не розмервюю ю бо умреш, на винчаню вше дахто стал под дзвоніцу най дахто не пойдзе звязац штранги бо вец млодыта муша на силу жици, а поготов гевти цо ше на силу побрали. А кед млодыта до винчаня ишли, обовязно опрез нїх ишли дзеци, бо вони як ангели, та босорки не можу робиц. А кед мертве лежало длуго ше шедзело же би босорка не

могла одштригнуц з власох, бо и над тим зло робели. Було ту ище койдзее-яки правила, а главне гевто же кед ше на дакого сумня, треба му до оч повесц и окане це ше занавше, або з пальцами у кишенки або споза хрибта дзеецински купак направиц и босорка сцекне од тебе.

Андя Иля цали час була цихо, а вец ше и вона озвала: – Ферку, уж досц тей твоей бешеди, лем цо зме не сцигли по Загреб, а ти ше хвацел до босоркох.

– Ша, добре Ильо, мушел сом хлапцови погупториц як то дакеди було, а и тераз не лепше, лем ше тельо о тим не бешедуе. Млади до того не веря, а и лепше най им ше таке дацо не случи у живоце. Але,

муша буц информовани и о тим, бо не верим же тоті їх фейси и твитери дацо знаю.

Кус зацхнул, а вец ше опитал скриваюци благи ошмих спод бауса – А, цо думаш Ильо, кед сцигнеме, шмем на красни млади невести джмуркнущ, га? Такой од своей Илї достал одвит: – Шмеш, лем меркуй же би це даедна не бовкла по тим джмуркацим оку, та увидишиш як то кед ци спадне з оч, ані ци угліки не поможу.

Шицки зме ше од шерца нашмеяли и по Загреб претресли ище даскельо актуални теми, а вец зме пошвидко и сцигли. Гоч путоване тирвало скоро пейц години, бо знаме яки гайзибан-

ски драги у нас, а бул то швидки гайзибан, та як длуго вец идзе путніцки? Розишли зме ше кажде на свой бок, вони останю преноцовац, а я ше, док обидзем хорого, пополадню врацам назад.

Врацаючи ше за Винковци у купеу сом не мал собешедніка, та сом мал часу роздумовац о бешеди бачика Ферка, о тим як людска злоба, пакосц и гамишносц не заобиходзи ані еден народ, ані еден валал, але ше заш лем мушиме наздавац и вериц же гевто добре у човекови превлада и вивоюе побиду над злим, а кажде зоз нас най ше стара зоз свою доброту буц каменчок у тей побиди!

Томислав Рац

НАГРАДНЕ ПУТОВАНЕ

Тераз кед лем цо не кажде обисце ма по телевизор, а тиж так и компютер и интернет, часто ме обнее и одредзена зависц як то терашні родичи, гоч ше гуптори же настала велька худоба, вельо вецей укладаю до своїх дзеецох як цо то було у чаше кед я роснул.

На телевизії маме нагоду каждодньово патриц рижни реалитії на хторих ше млади змагаю у тим же би ше им там зоз свою „нероботу“ на рижних „Фармох“ и „Вельких братох“ пощесцело заробиц цо векшу суму пенезу за себе и свою фамелию за лагоднейши живот. Окрем того, у окруженю ест и змаганя за рижни гвизди и гвиздочки, на хторих ше зявюю як дзееци, так и дваецпрочни и старши, до хторих родичи вше вецей материялно укладаю и през школоване и през облечиво, як и на одход на тоті змаганя и по двасто километри и вецей у едним напряме.

Дакеди, кед сом бул таки як цо тераз тоті спомнути, нашо родичи мали иншаки попатрунки на живот. Паметам же як було у тедишні часи кед ми, руски дзееци зоз Петровцох, нащивйовали години мацеринского языка. Окрем того же зме учели писац и читац, були

зме предплацени и на тедишні часопис „Пионирска заградка“ хтори нам сциговал раз мешачно зоз Нового Саду. Так нам раз учителька попри „Заградки“ каждому подзелела и по еден нотес, до хторого зме мушели пописац шицки презвиска и назвиска наших валалчаньох зоз своих улїчкох, цо зме, такой истого дня пополадню, кажде у своей улїчки и покончили. Кед зме ютредзень тоті виписани нотеси подавали учительки, вона их врацела до редакції „Пионирской заградки“.

Тото цо ми зробели у нашим валале, исте зробели и нашо парняки у Миклошевцох, Керестуре, Коцуре... Неодлуга, кед шицки тоті виписани нотеси сцигли до Нового Саду, учителька нас обвисцела же зме за свою роботу як награду достали путоване до Београду и нащивйоване Музею 25. май, дзе були, окрем иншого, повикладани и шицки „Штафети младосци“ зоз хторима Маршал Тито подоставал винчованки з нагоди каждого родзеного дня од Другей шветовой войны по тедишні часи кед сом бул школяр.

Шицки зме ше тому барз радовали и таки весели поодходзели дому випри-

поведац новосц своим родичом. И гоч зме ше тей несподзиваней екскурзії шицки барз радовали, на ню зме не пошли, понеже нам нашо родичи не сцели обезпечиц превоз по редакцию „Пионирской заградки“ у Новим Садзе, з толкованьом же кед вони були мали, ані до Вукрвару на екскурзию не одходзели. Окрем того, родичи нам ище гупторели и тото же кед вони були таки як ми и кед до школи ходзели, не мали ані кнїжки, а место до текох як тераз ми, вони писали зоз крейду на таблїчки. Дома з крейду на таблїчки написани домашні задаток знал ше им по школу неридко и счухац, а нам ше тото у теки не може случити и ище зме ані з тим не задовольни! Так зме остали дома и не видзели зме ані Београд, ані музей.

После шицкого того цо паметам о себе и о нас, часто ми придзе чежко и сцишне ме горчина у гарле, але муши ше крачац далей!

Терашні генерациї ані не свидоми же як им барз добре жиц у терашнім чаше и як ше им подиходзи и дава ше им шицко по дзееки, та их заш лем ест ище вельо незадовольних!

Желько Гаргаї

На здогадоване

ЖЕЛКО ГАРГАЇ
(1963 – 2021)

После длугшей хороти, 19. 8. 2021. року, у Вуковаре умар Желько Гаргаї зоз Петровцох, порядни дописователь Новей думки.

Желько Гаргаї бул народзени 15. 4. 1963. року у Петровцох, у родним валале закончел нїзши класи основней школи, а висши класи у вуковарской школи „Други конгрес КПЮ“. Штретню тарговецку школу закончел 1982. року у Винковцох. Бул заняти у вуковарским тарговецким подприемству „Велепромет“, а пре хороту пошол до скорейчасовой пензії.

Бул длугорочни сотрудник Руского слова, Новей думки, Думкох з Дунаю, Християнского календара... Желько найвецей писал здогадованя и приповедки зоз прешлосци у рубрики Дакеди було, у хторих на идилични способ указовал на фамелиярни одошени и руским штретку. Бул залюбени до рускей писни и руского слова, та ше опробовал и у писаню стихох. Желько Гаргаї бул найвирнейши и найплоднейши дистрибутер виданьох Руского слова у РГ. Поховани є 20. августа на грекокатоличким теметове у Петровцох.

Слово мацерово

Пише: Агнетка Костелник Балатинац

И ДЯБОЛ НАШОЛ ВИГВАРКУ КЕД ДРИЛЕЛ МАЦЕР ДО ЯРКУ

Недавно сом з мою мацеру бешедовала же яки то дакеди були часи и кельо вельо младих було на валале, келї ше свадзби правели, як ше дакеди дзеци бавели...

Вона ше здогадовала svojого, а я svojого часу.

Приповедала ми як ходзели на прадки, як шпивали през валал кед ишли на бал. Як глумели у школских представох, як их „мадїстерка“ Любка учела шпивац у хору, а паноцец Звонко у церкви. Приповедала ми яки мощни були жими, а вони, позакруцани до хусткох и змарзнутих ногох, заш лем не опуцели ані єдни прадки. Приповедала ми кельо ше вельо мушело робиц же би ше заробело за нови шмати и же ше не куповало так часто як нешка. Приповедала ми же дзеци у церкви стали у першим шоре, дзивчата на правим боку, а хлапци на лївим, же шицки мушели слушац старших, та гоч им не було по дзеки. Же не шмели одповедац, ані робиц „по своїм“, а кед оец лебо мац дацо розказали, то було исте таке як кед „розказал“ паноцец лебо

„мадїстер“. У ей час паноцец и учитель, хторого шицки волали „мадїстер“, були два найглавнейши особи у валале. Були ту ище и тоти „з општини“, але их ніхто не любел бо вони лем порцію брали, та у обисцу меней оставало.

Приповедала ми и як жито кошели, одберали и вязали, як пасулю на витре „селеловали“, а заш лем вечаром понагляли на танец лебо на проби.

Слухала сом, слухала. Здогадла сом ше svojого дзецинства и своей младосци, и присподобела то з нейшкашим младим шветом.

– Нешка ше иншак жие, млади маю иншаки приоритети, їх забави иншак випатраю – гварим мацери.

– Насправди, а цо то вони нешка маю за забаву? – пита ше мац.

– Гварим, маю виртуални швет, повязани су шицки зоз шицкими, маю приятельох по цалим швецех, комуникую на шицких языкох – толкуем мацери.

– Не сплетай, сцеш повесц же постади полиглоти, а не же хасную тот, як ше вола, гуґл прекладатель?! Чула я же то иснує кед сом раз ишла зоз церкви.

Приповедали тоти младши жени же можеш написац слово, а вон ци го предложити на яки лем язык сцеш.

Видзела сом же мойо толкованє „не пие воду“ и же мац добре упуцена. Сцела сом ище потолковац же нешкайши млади маю вецей того на розполаганю як цо мала вона, та аж и я кед зме були у їх рокох, але видзела сом же моя мац ма иншак думанє. Єй становиско же дзеци треба же би ше бавели на драже, оганяли, хасновали швижи воздух за червени лїчка, а млади дзивки и легине треба же би ходзели до културних дружтвох лебо на фодбал.

Я знова пробовала повесц же вони нешка не маю часу за танцованє у фолклору и активносци у културних дружтвох бо су барз ангажовани у школи, але мацери озда уж допило слушац мойо толкованє коло того яки нешка живот младих, та ми дакус оштрейше гуторела: „И дябол нашол вигварку кед дрилел мацер до ярку“.

З тим наша бешедо о нешкайших младих и недостаточним ангажованю у културних дружтвох була закончена.

КОЛАЧ ЗОЗ ШЛІВКАМИ

Час пририхтованя: 50 минути

Час печеня: 25-30 минути

За цесто:

- 200 мл лїтного млека
- 75 грами масла
- 375 грами муки
- 1 сухи квас
- 50 грами цукру
- 1 ванилийов цукер
- кус солї
- 1 вайцо

За фил:

- коло 2,5 кили белави шлївки
- За посипованє колача:
- 300 г муки
 - 150 г цукру
 - 1 ванилийов цукер
 - 200 г меккого масла

1. За цесто зограц млеко и до ньго положиц масло. До миски положиц муку и до ней сухи квас. Додац цукер, ванилийов цукер, соль, вайцо и цепле млеко зоз маслом.

2. Шицко добре премишац з миксером, дас 5 минути з меншу, а потим з векшу швидкосцу же бисце достали глатке цесто. Цесто закриц и охабиц на цеплим най кишне дас 20 минути.

3. Шлївки умиц, одцадзиц, пощикац и зарезац на верху.

4. За посипац колач до миски положиц муку, додац цукер, ванилийов цукер и масло. Шицко добре розчухац лебо вимишац зоз миксером же би ше достало отрушини.

5. Скусните цесто винац зоз миски, премесциц го на помучену таблу и кратко прегнесц. Розогнац на помучену тепшу (30×40). Шлївки поскладац по цесту зоз нукашню часцу обрацену на горе.

6. Потим по овоци посипац отрушини. Колач охабиц на цеплим най ище раз подкишне (дас 20 минути). Колач пециц у уж зогратей перни на 200-220°C дас пол годзини.

7. Упечени колач перше охладзиц, та го аж вец можеце резац на фалатки.

Марияна Джуджар

